

Lecții din practica Unității NCP@UEFISCDI, 2021–2026

Provocări recurente ale participării
la Horizon Europe și implicații pentru
sprijinul acordat aplicanților

Prezentul raport reunește observații agregate și anonimizate rezultate din activitatea Unității Puncte Naționale de Contact (NCP) din cadrul UEFISCDI (Oct. 2021-iunie 2026) pe parcursul implementării programului Horizon Europe. Analiza se concentrează asupra dificultăților recurente întâmpinate de aplicanți, a evoluției nevoilor de sprijin și a lecțiilor operaționale identificate în programele aflate în portofoliul Unității NCP@UEFISCDI.

Raportul nu reprezintă o evaluare cuprinzătoare a participării României la Horizon Europe (2021-2027). Scopul său este de a transforma dovezile și observațiile rezultate din practica NCP@UEFISCDI în învățare organizațională, recomandări pentru dezvoltarea serviciilor de sprijin și contribuții utile la înțelegerea modului în care participarea la Horizon Europe funcționează în practică.

Document elaborat de Unitatea Horizon Europe NCP din cadrul UEFISCDI ©. Octombrie 2026.

Autor: Antoaneta Victoria Folea

Contact:

Unitatea Horizon Europe NCP

Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării – UEFISCDI

Str. Frumoasă 30 (parter), București

ncp@uefiscdi.ro

<http://www.ncp.uefiscdi.ro>

Notă privind elaborarea raportului și utilizarea instrumentelor AI

Prezentul raport a fost elaborat de Unitatea NCP@UEFISCDI pe baza datelor, documentelor, analizelor și observațiilor rezultate din activitatea proprie. Raportul are scop exclusiv informativ și furnizează exemple, analize și recomandări.

Documentul a fost întocmit de Unitatea Horizon Europe NCP din cadrul UEFISCDI. Interpretările, concluziile și recomandările exprimate reflectă punctul de vedere al autorului, iar UEFISCDI nu poate fi considerată responsabilă pentru utilizarea informațiilor conținute în acesta.

Dacă nu se menționează altfel, reutilizarea acestui document este autorizată în condițiile licenței Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Reutilizarea este permisă cu condiția atribuirii corespunzătoare a sursei și autorului. Pentru utilizarea sau reproducerea unor elemente asupra cărora UEFISCDI nu deține drepturile poate fi necesară obținerea permisiunii direct de la titularii drepturilor respective.

Instrumente de inteligență artificială generativă, inclusiv ChatGPT (OpenAI), au fost utilizate ca instrumente de sprijin pentru structurarea materialului, editarea lingvistică, traducere și realizarea unor elemente și reprezentări grafice. Orice conținut elaborat cu sprijinul acestor instrumente a fost revizuit și validat de autor.

Selectarea surselor, analiza și interpretarea dovezilor, formularea concluziilor și recomandărilor, precum și verificarea și validarea finală a conținutului aparțin autorului. Instrumentele AI nu au fost utilizate ca sursă de dovezi empirice și nu substituie analiza, expertiza și judecata profesională a autorului.

Cuprins

Sinteză executivă.....	6
Constatări principale.....	6
Direcții prioritare	6
1. Introducere.....	7
1.1. Context, scop și domeniul analizei.....	7
1.2. Poziționarea raportului și limitele interpretării.....	9
1.3. Întrebarea centrală și perspectiva raportului.....	10
2. Metodologie și baza de dovezi	10
2.1. Abordarea analitică și sursele utilizate	10
2.2. Chestionarul aplicanților	11
2.3. Unitatea de analiză și clasificarea problemelor	12
2.4. Limite metodologice, confidențialitate și anonimizare	13
3. Parcursul aplicantului	14
3.1. Motivația, nivelul de pregătire și identificarea oportunității	15
3.2. Interpretarea apelului, call fit și dezvoltarea consorțiului	15
3.3. Pregătirea și depunerea propunerii	16
3.4. Evaluarea și redepunerea.....	16
3.5. Implementarea, exploatarea și participarea viitoare	16
4. Provocări recurente ale participării.....	17
4.1. Alegerea oportunității, call fit și calitatea propunerii	17
4.2. Capacitatea instituțională și research management	18
4.3. Parteneriate, vizibilitate și contextul Widening.....	19
4.4. Complexitatea programului Horizon Europe, procedurile și fragmentarea sprijinului	19
4.5. Așteptările față de NCP și condițiile unui sprijin sustenabil	20
5. Elemente comune și diferențe între programe	21
5.1. Provocări comune mai multor programe	21
5.2. Profiluri specifice ale programelor.....	21
5.3. Diferențe între tipurile de instrumente.....	22
5.4. Evoluția nevoilor și implicațiile pentru modelul de sprijin	23
6. Rolul NCP într-un model de responsabilitate partajată	24
6.1. Informare, orientare și dezvoltarea capacității	24
6.2. Proposal support, parteneriate și direcționare.....	25
6.3. Probleme care necesită intervenția mai multor niveluri	25
6.4. Un model diferențiat de sprijin.....	26
6.5. Matricea responsabilităților.....	26
7. Practica NCP ca mecanism de învățare și feedback	27
7.1. De la caz individual la problemă recurentă	28
7.2. Colectarea, validarea și agregarea semnalelor.....	28
7.3. Utilizarea feedbackului și îmbunătățirea serviciilor	29

7.4. Confidențialitate, memorie instituțională și ciclul de învățare	29
7.5. Tendințe emergente și implicații pentru FP10.....	30
8. Evoluția modelului NCP@UEFISCDI și direcția pentru FP10.....	31
8.1. 2021-2023: construirea expertizei și a încrederii	31
8.2. 2024-2026: servicii mai specializate și sustenabilitatea modelului	32
8.3. De la „focus on the applicant” la „applicant empowerment” și responsabilitate partajată.....	32
8.4. Sustenabilitatea serviciului: acces echitabil, standarde profesionale și resurse.....	33
8.5. Performanța NCP și indicatorii adecvați	33
8.6. Misiunea, viziunea și modelul matur pentru FP10	34
9. Recomandări și implicații pentru perioada următoare.....	35
9.1. Recomandări pentru aplicanți.....	35
9.2. Recomandări pentru universități, institute de cercetare și alte organizații aplicante.....	36
9.3. Recomandări pentru Unitatea NCP@UEFISCDI.....	36
9.4. Aspecte de luat în considerare pentru FP10	37
9.5. Priorități pentru perioada următoare.....	38
10. Concluzii	39
Anexa 1. Chestionar pentru aplicanții la Horizon Europe.....	41
Anexa 2. Evoluția principalelor probleme observate în practica NCP, 2021-2026.....	44

Sinteză executivă

Raportul sintetizează lecțiile rezultate din practica Unității NCP@UEFISCDI în perioada 2021-2026 și urmărește modul în care nevoile aplicanților, organizațiilor și serviciilor de sprijin au evoluat pe parcursul Horizon Europe. Concluziile reflectă experiența Unității și nu reprezintă o evaluare statistică a participării României.

Constatări principale

- Nevoile de sprijin s-au deplasat treptat de la accesul la informație și orientarea de bază către call fit și readiness, calitatea propunerii, parteneriate, capacitate instituțională, research management și implementare.
- Performanța serviciilor NCP nu trebuie echivalată cu rata națională de succes sau cu volumul finanțării Horizon Europe atrase; acestea sunt rezultate ale întregului ecosistem de participare. Serviciile NCP trebuie evaluate prin accesibilitate, relevanță, calitate și valoarea adăugată a sprijinului.
- Un model matur de servicii trebuie să combine accesul deschis la informare și capacity building cu forme diferențiate de orientare strategică și sprijin personalizat, furnizate în limite clare, transparente și sustenabile.
- Participarea competitivă depinde de responsabilități complementare: aplicantul răspunde pentru idee și decizia de participare, organizația pentru capacitatea instituțională, NCP-ul pentru informare, orientare, dezvoltarea capacității, facilitare și direcționare, iar ceilalți actori pentru aspectele aflate în mandatul lor.
- Practica NCP poate funcționa și ca mecanism de învățare și feedback, atunci când problemele recurente sunt colectate, validate, agregate și utilizate pentru îmbunătățirea serviciilor sau sunt transmise actorilor competenți.

Direcții prioritare

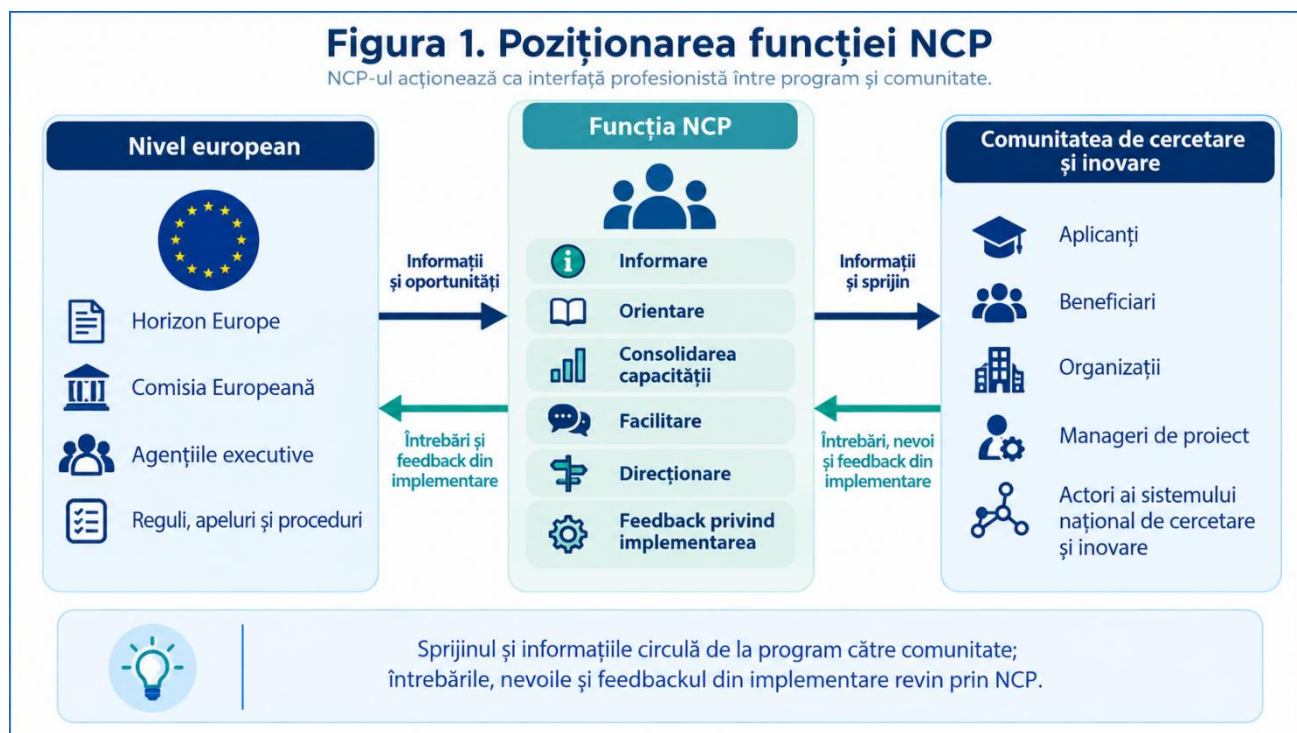
- standardizarea proposal support și proposal pre-check, inclusiv condițiile de acces, momentul solicitării, nivelul feedbackului și numărul de runde;
- menținerea accesului echitabil, inclusiv a unei căi clare de sprijin pentru newcomers și pentru organizațiile cu resurse instituționale mai reduse;
- consolidarea knowledge management, a traseelor de direcționare și a indicatorilor de calitate ai serviciilor;
- diferențierea între propunerile care necesită o revizuire substanțială și cele bine evaluate, dar nefinanțate în principal din cauza bugetului limitat, pentru care pot fi explorate redepunerea, alte oportunități sau mecanisme complementare;
- pregătirea tranziției către FP10 printr-o nouă consultare a comunității, adaptarea modelului de servicii și orientări mai clare privind utilizarea responsabilă a instrumentelor AI.

Mesaj-cheie: rolul NCP este important și distinct - acela de interfață profesionistă între oportunitatea europeană și capacitatea comunității de a o transforma într-o participare strategică, competitivă și sustenabilă.

1. Introducere

1.1. Context, scop și domeniul analizei

Punctele Naționale de Contact (National Contact Points-NCP) au un rol aparte în implementarea programului-cadru al Uniunii Europene, Horizon Europe. Ele fac legătura între programul european, sistemul național de cercetare și inovare, organizațiile care doresc să participe și oamenii care pregătesc și implementează proiectele (Fig. 1).

NCP-ul facilitează circulația informației de la program către comunitate și, în același timp, transformă experiențele, dificultățile și semnalele recurente observate în practică în feedback util pentru îmbunătățirea serviciilor și pentru înțelegerea implementării programului.

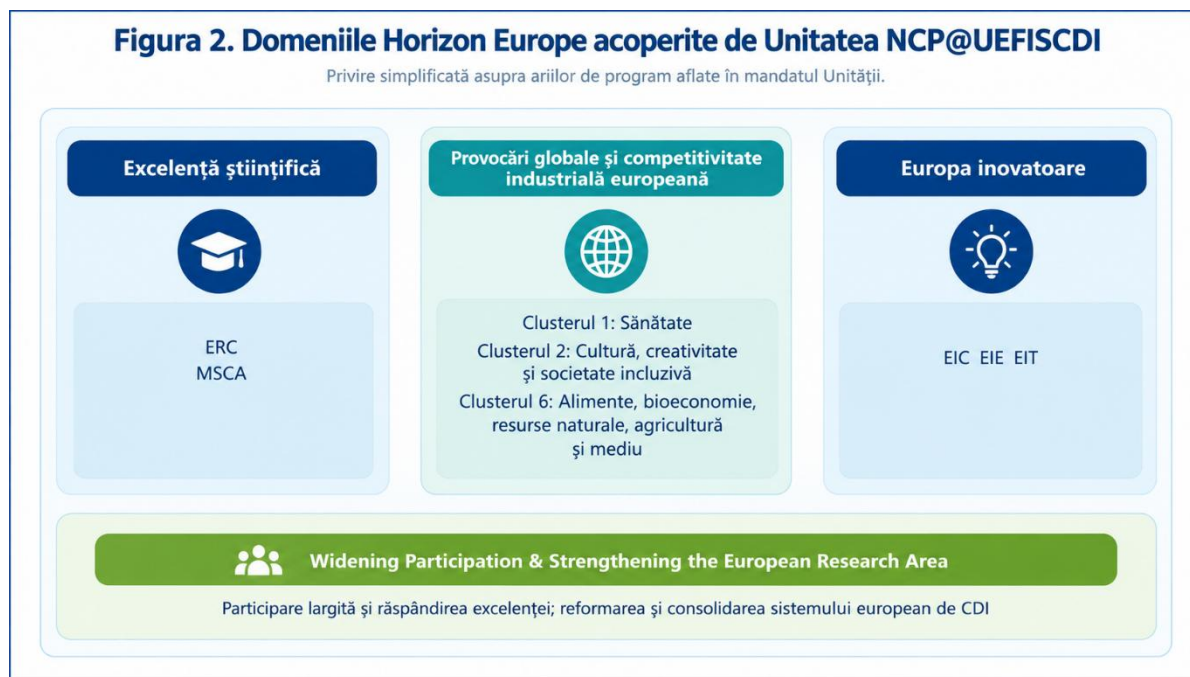
Prin interacțiunea directă și constantă cu aplicanții, NCP-urile ajung să observe o parte a funcționării programului care nu este întotdeauna vizibilă în statisticile de participare sau în evaluările formale. Întrebările care se repetă, dificultățile de înțelegere a unor cerințe, problemele întâmpinate în organizații sau schimbarea așteptărilor față de serviciile de sprijin oferă informații utile despre modul în care Horizon Europe funcționează în practică.

Unitatea NCP-Horizon Europe (NCP HE) din cadrul UEFISCDI și-a început activitatea în octombrie 2021, prin introducerea unui model dedicat de organizare a funcției NCP HE, cu experți full-time. Acest demers a avut în vedere furnizarea, cu titlu gratuit, a unor servicii publice de suport și asistență, urmând recomandările în domeniu ale Comisiei Europene, în cadrul angajamentului asumat de România în ce privește dezvoltarea și consolidarea unei rețele naționale de experți NCP pentru programul Horizon Europe. Introducerea acestui model dedicat de organizare a funcției NCP a reprezentat o schimbare importantă în modul de organizare a serviciului NCP în cadrul UEFISCDI¹.

¹ <https://www.ncp.uefiscdi.ro/>

Încă de la început, obiectivul a fost nu doar promovarea oportunităților Horizon Europe, ci și oferirea unui sprijin profesionist aplicanților, dezvoltarea colaborărilor internaționale și creșterea vizibilității actorilor români din cercetare și inovare.

În prezent, Unitatea asigură funcția NCP pentru European Research Council (ERC), Acțiuni Marie Skłodowska-Curie (MSCA), Clusterul 1 (Health), Clusterul 2 (Culture, Creativity and Inclusive Society), Clusterul 6 (Food, Bioeconomy, Natural Resources, Agriculture and Environment), European Innovation Council (EIC), European Innovation Ecosystems (EIE), European Institute for Innovation and Technology (EIT) și Widening Participation & Strengthening the European Research Area² (Fig. 2).

(Sursa: Prelucrare folosind imagine Comisia Europeană (https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/how-horizon-europe-was-developed_en)).

Strategia Unității NCP@UEFISCDI pentru perioada 2021-2027³ a fost construită în jurul informării și comunicării, sprijinului pentru pregătirea propunerilor, internaționalizării și dezvoltării rețelelor, precum și formării continue a experților NCP. Strategia a prevăzut de la început revizuirea periodică a priorităților și serviciilor în funcție de experiența acumulată și de schimbarea nevoilor comunității.

Acest raport analizează dificultățile recurente întâlnite în participarea la Horizon Europe, modul în care acestea s-au schimbat în perioada 2021-2026 și ceea ce această evoluție ne poate spune despre nevoile viitoare ale aplicanților, organizațiilor și serviciilor de sprijin. Analiza se referă la programele aflate în mandatul Unității NCP@UEFISCDI și nu urmărește să descrie exhaustiv fiecare program sau fiecare dificultate posibilă. Analizele specifice programelor sunt utilizate pentru a identifica tipare recurente și pentru a observa cum se schimbă nevoile aplicanților în timp.

² <https://www.ncp.uefiscdi.ro/aboutus>

³ https://www.ncp.uefiscdi.ro/files/ugd/9d4366_a56118636f83408598b8a4f35a6c2648.pdf

Diferențele dintre instrumente⁴ sunt păstrate atunci când acestea influențează natura problemelor și tipul de sprijin necesar. Un aplicant ERC, de exemplu, are alte nevoi decât o organizație care participă într-un consorțiu Cluster 2 sau Cluster 6, o întreprindere interesată de EIC sau o instituție care pregătește o propunere WIDERA.

Sunt incluse și unele observații transversale sau probleme emergente întâlnite în activitatea Unității NCP, atunci când acestea contribuie la înțelegerea unor dificultăți mai generale.

În final, raportul transformă experiența acumulată în lecții și recomandări pentru perioada rămasă din Horizon Europe, pentru dezvoltarea viitoare a serviciilor NCP și pentru pregătirea FP10.

1.2. Poziționarea raportului și limitele interpretării

Raportul nu reprezintă o evaluare generală a participării României la Horizon Europe și nici o evaluare a întregului sistem național de Puncte Naționale de Contact. El reflectă experiența Unității NCP din cadrul UEFISCDI și interacțiunile sale cu aplicanți, beneficiari și organizații în perioada analizată. Concluziile trebuie, prin urmare, citite ca observații fundamentate pe practica NCP@UEFISCDI, nu ca rezultate statistic reprezentative pentru toți aplicanții și toate instituțiile din România. Concluziile sunt limitate la ceea ce poate fi susținut prin baza de dovezi disponibilă.

Raportul nu urmărește atribuirea responsabilității pentru nivelul participării României unui anumit actor. El urmărește identificarea factorilor care influențează participarea și a contribuției pe care diferiți actori o pot avea la îmbunătățirea acesteia. Perspectiva este în mod deliberat cea a Unității NCP@UEFISCDI, deoarece aceasta este baza empirică a raportului. Ea oferă o perspectivă asupra unei părți a ecosistemului de participare, fără a pretinde să descrie exhaustiv funcționarea întregului sistem național de cercetare și inovare.

Valoarea raportului constă în organizarea și interpretarea unei experiențe practice acumulate prin contact direct și repetat cu comunitatea. Atunci când aceleași întrebări, dificultăți sau nevoi apar în ani, programe sau surse diferite, ele pot oferi informații relevante despre punctele în care participarea devine dificilă și despre tipul de intervenție necesar.

Raportul nu este construit ca o succesiune de analize independente pentru fiecare program. El urmărește în primul rând tiparele comune, păstrând însă diferențele dintre instrumente atunci când acestea sunt relevante pentru interpretarea problemelor sau a nevoilor de sprijin.

Notă privind utilizarea termenului „NCP” în acest raport

Dacă nu se precizează altfel, termenul „NCP” se referă în acest raport la experții și activitatea Unității NCP din cadrul UEFISCDI. Observațiile și concluziile rezultate din experiența acestei Unități nu sunt atribuite automat celorlalte Puncte Naționale de Contact din România. Atunci când raportul se referă la sistemul național NCP în ansamblu sau la rolul NCP-urilor definit la nivel european, acest lucru este menționat explicit.

⁴ ERC, MSCA, RIA, IA, CSA

1.3. Întrebarea centrală și perspectiva raportului

În primii ani ai Horizon Europe, multe dintre solicitările primite de Unitatea NCP se refereau la identificarea informațiilor relevante, înțelegerea procedurilor sau utilizarea Funding & Tenders Portal.

În timp, natura întrebărilor s-a schimbat.

Aplicanții solicită tot mai frecvent sprijin pentru a decide dacă un apel li se potrivește, pentru pregătirea unei propuneri competitive, dezvoltarea parteneriatelor de proiect (consorții), interpretarea feedbackului primit după evaluare sau soluționarea unor dificultăți apărute în implementarea proiectelor. În paralel, au devenit mai vizibile și situații în care sprijinul intern pentru pregătirea și implementarea proiectelor este limitat sau fragmentat.

Această evoluție ridică două întrebări legate între ele:

- ➔ cum ar trebui să evolueze serviciile NCP atunci când nevoile aplicanților se schimbă? și
- ➔ care dintre dificultățile observate pot fi abordate prin sprijin NCP, respectiv care necesită intervenția altor actori?

Raportul este construit, în consecință, în jurul unei idei centrale:

Ce ne pot spune dificultățile recurente observate prin practica NCP despre sprijinul, capacitatea instituțională și condițiile de program necesare pentru o participare mai competitivă și sustenabilă la Horizon Europe și, în perspectivă, la FP10?

Contactul direct și repetat cu aplicanții oferă și o perspectivă asupra modului în care programul Horizon Europe este înțeles și utilizat în practică. O dificultate semnalată într-un singur caz poate ține de o situație individuală. Atunci când aceeași problemă reapare în programe, organizații sau ani diferiți, ea poate indica însă o dificultate mai largă, legată de competențe, capacitatea instituțională, coordonarea dintre actori sau modul în care sunt concepute și aplicate anumite reguli și proceduri. În acest sens, experiența NCP poate avea și o funcție de feedback privind implementarea programului Horizon Europe, prin identificarea și agregarea problemelor recurente. Această dimensiune este analizată distinct în capitolele următoare.

Una dintre ideile care traversează întregul raport este că accesul la informație reprezintă astăzi doar una dintre componentele participării. Devine tot mai importantă capacitatea de a identifica oportunitatea potrivită, de a evalua realist nivelul de pregătire, de a construi o propunere competitivă, de a dezvolta parteneriate relevante și de a beneficia de sprijin instituțional înainte și după depunere.

Provocarea se deplasează treptat de la accesul la informație către capacitatea de a transforma informația într-o participare strategică, competitivă și sustenabilă.

2. Metodologie și baza de dovezi

2.1. Abordarea analitică și sursele utilizate

Raportul folosește o abordare calitativă, bazată pe dovezile acumulate în activitatea Unității NCP din cadrul UEFISCDI în perioada 2021-2026. Scopul este identificarea unor tipare recurente în experiența practică a Unității și urmărirea modului în care acestea s-au schimbat în timp.

Analiza combină patru categorii principale de surse: analizele realizate de experții NCP@UEFISCDI pentru diferite programe și ani; Strategia Unității NCP și analizele SWOT și gap analysis asociate acesteia; chestionarul adresat aplicanților în 2025; și observațiile operaționale transversale rezultate din interacțiunea directă cu aplicanții și beneficiarii.

Analizele la nivel de program urmăresc dificultățile semnalate de aplicanți, problemele observate la nivel instituțional, răspunsurile dezvoltate de NCP și evoluția acestora în timp. Documentele disponibile acoperă ERC, MSCA, Clusterul 2, Clusterul 6, EIC, EIE și Widening & ERA, alături de observații transversale privind activitatea Unității. Pentru EIT, mandatul Unității este prevăzut în strategia NCP@UEFISCDI, însă baza de analize longitudinale specifice este mai redusă; concluziile referitoare la acest program sunt, prin urmare, formulate mai prudent.

Strategia NCP@UEFISCDI 2021-2027 și analizele succesive asociate acesteia oferă perspectiva longitudinală asupra dezvoltării Unității și asupra schimbării nevoilor comunității. Strategia nu este utilizată pentru a estima frecvența problemelor, ci pentru a urmări modul în care acestea au fost identificate și cum s-au modificat prioritățile și răspunsurile serviciului în timp.

Observațiile operaționale transversale provin în special din interacțiunile repetate cu aplicanții, discuțiile dintre NCP-uri și compararea problemelor întâlnite în mai multe programe. Ele sunt tratate ca semnale calitative și nu ca măsurători ale frecvenței unei probleme la nivel național. O observație este considerată mai robustă atunci când apare în mai multe surse, se repetă în mai mulți ani sau programe ori este confirmată atât prin experiența NCP, cât și prin feedbackul aplicanților. Atunci când un aspect apare într-o singură categorie de surse, acesta este tratat mai prudent, ca observație sau semnal care necesită confirmare suplimentară.

Pentru unele programe există mai multe versiuni ale aceluiași document sau analize care se suprapun parțial. În aceste situații este utilizată cu prioritate versiunea cea mai recentă și mai completă. Versiunile mai vechi sunt păstrate numai atunci când aduc informații care nu mai apar în documentele ulterioare sau sunt necesare pentru urmărirea evoluției unei probleme.

2.2. Chestionarul aplicanților

În cadrul exercițiului de consultare realizat în 2025, Unitatea NCP@UEFISCDI a elaborat un chestionar adresat aplicanților actuali și potențiali (Anexa 1). Chestionarul oferă perspectiva directă a potențialilor și actualilor participanți la Horizon Europe și completează observațiile rezultate din activitatea serviciului NCP.

Chestionarul a urmărit șase dimensiuni principale: profilul organizațional al respondenților, experiența și intenția de aplicare, nivelul de familiarizare cu Horizon Europe, experiența privind sprijinul NCP, nevoile de training și resurse și sugestiile privind îmbunătățirea serviciilor NCP⁵.

Chestionarul a fost transmis unei baze de peste 3.000 de persoane și a primit 195 de răspunsuri. Dintre respondenți, 62 au completat întrebarea deschisă privind modalitățile de îmbunătățire a sprijinului NCP, iar 97 au acceptat să furnizeze date de contact pentru posibile discuții ulterioare. Universitățile și institutele de cercetare au fost categoriile cel mai bine reprezentate: 44,6% dintre respondenți proveneau din universități, iar 42,1% din institute de cercetare. Celelalte categorii de organizații au avut o reprezentare mai redusă.

⁵ https://www.ncp.uefiscdi.ro/files/ugd/9d4366_2db1bb220f8d4272be648dc3bcd27f3b.pdf

Respondenții au avut niveluri diferite de experiență în Horizon Europe: 41,9% nu aplicaseră anterior, 29,8% aplicaseră fără să obțină finanțare, iar 28,3% aveau experiență de succes. În ceea ce privește formele de sprijin, workshopurile pentru pregătirea și îmbunătățirea propunerilor au fost selectate de 82,2% dintre respondenți, ghidurile și materialele explicative de 72,8%, iar discuțiile individuale aplicant-NCP de 69,1%.

Notă de interpretare a chestionarului: numărul total de respondenți a fost 195. Procentele trebuie citite în raport cu răspunsurile valide înregistrate pentru fiecare întrebare; acolo unde chestionarul a permis selectarea mai multor opțiuni, procentele nu sunt cumulative și nu trebuie să însumeze 100%.

Cele 62 de răspunsuri la întrebarea deschisă au fost analizate tematic. Au rezultat nevoi recurente privind informarea și vizibilitatea, formarea aplicată, sprijinul individualizat, parteneriatele și accesul la rețele, resursele practice și modul de furnizare a serviciilor NCP. Printre exemplele menționate se numără workshopuri adaptate nivelului de experiență, feedback pe drafturi și sesiuni 1:1, matchmaking și promovarea cererilor de colaborare, ghiduri și exemple concrete, precum și așteptări privind accesul egal la servicii, claritatea, promptitudinea și transparența comunicării (vezi 5).

Ca orice consultare voluntară, chestionarul are câteva limite de interpretare. Respondenții s-au autoselectat, iar datele nu sunt statistic reprezentative pentru întreaga comunitate românească de cercetare și inovare. Profilul respondenților înseamnă, de asemenea, că rezultatele descriu mai bine perspectiva universităților și institutelor decât pe cea a întregului spectru de organizații potențial participante.

Un răspuns care indică lipsa sprijinului NCP nu trebuie interpretat automat ca evaluare negativă a serviciului. În unele situații, acesta reflectă lipsa unei interacțiuni anterioare cu un NCP.

Chestionarul surprinde și un anumit moment în timp. În primăvara anului 2025, 67,7% dintre respondenți declarau că intenționează să aplice la apelurile din perioada 2025-2026, iar 30,7% erau încă nehotărâți. Aceste date exprimă intenții, nu comportamentul efectiv ulterior. Observațiile mai recente privind oboseala după respingeri repetate sau o disponibilitate mai redusă de a aplica nu trebuie, prin urmare, interpretate automat ca o contradicție față de rezultatele chestionarului.

În acest raport, chestionarul este utilizat ca sursă importantă de feedback direct din partea comunității, dar nu ca bază pentru generalizări statistice la nivel național.

2.3. Unitatea de analiză și clasificarea problemelor

Unitatea de analiză a raportului este problema recurentă observată în practica NCP. Pentru fiecare problemă sunt urmărite cinci dimensiuni: nivelul la care apare, etapa din ciclul participării în care devine vizibilă, evoluția sa în timp, factorii care contribuie la apariția ei și nivelul la care poate fi abordată (Fig. 3). Această abordare permite diferențierea între probleme care pot părea asemănătoare, dar au cauze sau soluții diferite. Unele țin în principal de aplicant, altele de organizația din care acesta face parte, de relația cu partenerii, de serviciile de sprijin, de contextul național sau de regulile și procedurile programului european.

Problemele sunt urmărite și în funcție de momentul în care apar. Unele devin vizibile în etapa de identificare a oportunității, altele în pregătirea propunerii, evaluare, redepunere sau implementare.

În același timp, analiza urmărește evoluția lor: dacă au fost reduse, au rămas persistente, s-au transformat, au apărut recent sau depășesc posibilitatea de intervenție directă a serviciului NCP.

Factorii analizați pot include lipsa informațiilor sau a unor competențe necesare participării (de exemplu, înțelegerea programului și a criteriilor de evaluare, proposal writing, project/research

management ori aspecte juridice și financiare), nivelul de pregătire, capacitatea instituțională, accesul la rețele, constrângerile de resurse sau caracteristici ale programului și procedurilor sale.

Fiecare problemă este analizată din cinci perspective: nivelul la care apare, etapa din ciclul de participare, statutul său în timp, factorii care contribuie la apariția ei și nivelul la care poate fi abordată.

Această abordare ajută la evitarea unei concluzii prea simple potrivit căreia toate dificultățile țin de apelanți sau toate soluțiile ar trebui să provină din partea NCP-urilor.

2.4. Limite metodologice, confidențialitate și anonimizare

Baza de dovezi utilizată în raport are mai multe limite. Analizele realizate la nivel de program au fost elaborate în principal pentru nevoi operaționale și de planificare strategică și nu au urmat un protocol de cercetare unic. Documentele diferă, prin urmare, ca structură, nivel de detaliu și mod de formulare.

Dovezile disponibile nu permit estimarea exactă a frecvenței fiecărei probleme în rândul tuturor apelanților din România și nici demonstrarea unor relații de cauzalitate. Raportul identifică tipare și dificultăți recurente, fără a le transforma în estimări naționale atunci când nu există date suficiente. Această precauție este relevantă și pentru tendințele emergente. De exemplu, observațiile NCP indică o competiție ridicată și un număr mare de propuneri în raport cu bugetele disponibile în apelurile Horizon Europe, iar utilizarea inteligenței artificiale generative apare tot mai frecvent în discuțiile privind pregătirea propunerilor. Dovezile disponibile nu permit însă stabilirea unei relații cauzale între aceste fenomene.

De asemenea, atunci când o problemă este descrisă ca redusă sau ca având o soluție operațională, aceasta nu înseamnă neapărat că dificultatea structurală a dispărut. În unele cazuri, poate indica numai faptul că a fost identificată o soluție operațională pentru situația respectivă. Din aceste

motive, raportul utilizează deliberat formulări prudente, precum „observată în mod repetat”, „raportată în mai multe programe”, „poate indica” sau „necesită monitorizare”.

Raportul utilizează informații agregate și anonimizate. Scopul este identificarea unor tipare recurente, nu evaluarea unor persoane sau organizații. Răspunsurile deschise din chestionar sunt analizate tematic, iar observațiile rezultate din interacțiunile cu aplicanții și beneficiarii sunt utilizate într-o formă care protejează identitatea acestora și informațiile confidențiale.

Această abordare este importantă și pentru menținerea relației de încredere dintre NCP și comunitatea pe care o deservește, obligație de care NCP-urile sunt ținute în mod expres. Informațiile rezultate din interacțiunile directe pot contribui la înțelegerea modului în care programul funcționează în practică numai dacă sunt utilizate responsabil și cu respectarea confidențialității.

Prin combinarea surselor și a acestor precauții metodologice, raportul încearcă să distingă între situațiile individuale și tiparele suficient de recurente pentru a susține analiza din capitolele următoare.

3. Parcursul applicantului

Participarea la Horizon Europe nu începe odată cu deschiderea unui apel și nici nu se încheie la depunerea propunerii. Este un proces mai lung, alcătuit din decizii și etape succesive: clarificarea motivației și a nivelului de pregătire, identificarea oportunității, interpretarea apelului, dezvoltarea parteneriatelor (consorții), pregătirea propunerii, evaluarea și, dacă este cazul, redepunerea, urmate de implementare și valorificarea rezultatelor.

Experiența Unității NCP@UEFISCDI arată că dificultățile pot apărea în oricare dintre aceste momente. Uneori problema apare foarte devreme, atunci când obiectivul participării nu este suficient de clar sau nivelul de pregătire este supraestimat. Alteori, applicantul identifică greu apelul potrivit, nu are acces la parteneri relevanți, începe prea târziu pregătirea propunerii sau întâmpină dificultăți după evaluare și în implementare.

Pentru analiza din acest raport, parcursul applicantului este urmărit în opt etape principale, prezentate în Fig. 4. Etapele sunt separate pentru claritatea analizei, dar în practică sunt strâns legate între ele.

Participarea este privită ca un proces care începe cu motivația și alegerea oportunității și continuă până la implementarea proiectului, valorificarea rezultatelor și pregătirea participării viitoare.

O problemă apărută într-o etapă poate produce efecte în cele următoare. De exemplu, lipsa unui obiectiv clar poate conduce la alegerea unui apel nepotrivit; o potrivire slabă cu apelul poate afecta structura propunerii și consorțiul; iar unele slăbiciuni din pregătire pot deveni probleme de implementare dacă proiectul este finanțat. Din acest motiv, identificarea timpurie a dificultăților este importantă nu doar pentru calitatea propunerii, ci pentru întregul parcurs al participării.

3.1. Motivația, nivelul de pregătire și identificarea oportunității

Prima dificultate apare adesea înainte de alegerea unui apel.

Nevoia de finanțare este, în mod firesc, una dintre motivațiile importante pentru participarea la Horizon Europe. Dificultatea apare atunci când căutarea unei surse de finanțare nu este însoțită de o clarificare suficientă a obiectivului proiectului, a compatibilității cu instrumentul ales și a resurselor necesare. Un proiect Horizon Europe poate răspunde unei nevoi reale de finanțare, dar competitivitatea depinde și de legătura dintre idee, profilul applicantului, oportunitatea aleasă și capacitatea de implementare.

Nivelul de pregătire este la fel de important, dar nu se reduce la cunoașterea regulilor programului. El poate include maturitatea științifică sau de inovare, experiența relevantă, existența unor relații și rețele profesionale construite în timp, accesul la parteneri, resursele disponibile și sprijinul organizației. În ERC, de exemplu, analizele recente fac diferența între cunoașterea programului și readiness-ul real, care depinde de maturitatea științifică, profilul profesional și track record. NCP-ul poate contribui la această pregătire prin informare, orientare și dezvoltarea competențelor, dar unele componente se construiesc în timp, prin experiența applicantului și a organizației.

Pentru noii veniți, dificultatea poate fi încă una de orientare de bază, și anume înțelegerea structurii Horizon Europe, a instrumentelor, eligibilității și a Funding & Tenders Portal. Pentru aplicanții mai experimentați, problema este mai degrabă alegerea realistă a instrumentului potrivit în funcție de idee, profil și nivel de maturitate. Prin urmare, identificarea oportunității nu ar trebui tratată ca simpla găsire a unui apel disponibil. Ea presupune o primă evaluare a compatibilității dintre obiectiv, maturitate, resurse și instrument.

3.2. Interpretarea apelului, call fit și dezvoltarea consorțiului

Faptul că un apel pare relevant tematic nu înseamnă automat că ideea de proiect este compatibilă cu cerințele apelului.

Aplicanții pot acorda prea multă atenție titlului topicului sau asemănării generale cu domeniul lor și prea puțină atenție ansamblului cerințelor: scope, expected outcomes, impact, tipul de acțiune (ex. RIA, IA, CSA), nivelul de maturitate, condițiile specifice și cerințele privind consorțiul. De aici apare riscul adaptării unei idei existente la un apel cu care compatibilitatea este doar parțială. Într-un context de competiție ridicată, o propunere bine redactată nu poate compensa o aliniere insuficientă cu topicul.

Pentru proiectele colaborative, această etapă este strâns legată de construirea consorțiului. Analizele Unității NCP indică în mod repetat dificultăți privind vizibilitatea internațională, accesul la rețele consacrate și intrarea în consorții. Chestionarul din 2025 confirmă nevoia de sprijin pentru parteneriate, matchmaking și acces la rețele.

NCP-ul poate sprijini evaluarea call-ului, poate promova profiluri și expresions of interest, indica platforme și brokerage events și facilita contacte. Nu poate însă transforma un apel nepotrivit într-unul potrivit și nici construi în locul applicantului relațiile și consorțiul.

Întrebarea esențială în această etapă este, prin urmare: este acesta apelul potrivit, pentru acest applicant, în acest moment și cu acest tip de parteneriat?

3.3. Pregătirea și depunerea propunerii

După alegerea apelului și, în proiectele colaborative, formarea consorțiului, applicantul trebuie să transforme ideea într-o propunere competitivă.

Chestionarul din 2025 arată o preferință clară pentru sprijin practic: workshopurile pentru dezvoltarea propunerilor au fost selectate de 82,2% dintre respondenți, ghidurile explicative de 72,8%, iar discuțiile individuale de 69,1%.

Analizele Unității NCP confirmă dificultăți privind formularea obiectivelor, metodologia, impactul, planificarea implementării, bugetul, managementul riscurilor, cerințele juridice și financiare și utilizarea Funding & Tenders Portal.

În paralel, a crescut cererea pentru sprijin personalizat, de exemplu întâlniri individuale, feedback pe draft, pre-check și interpretarea criteriilor de evaluare. Aceste servicii pot face parte din sprijinul NCP atunci când sunt oferite în limite clare și transparente, fără a se transforma în redactarea propunerii.

Momentul în care este solicitat sprijinul este, de asemenea, important. Cererile primite foarte aproape de termenul-limită reduc posibilitatea unui feedback util. Calitatea sprijinului depinde, așadar, și de implicarea suficient de timpurie a applicantului în pregătirea propunerii.

3.4. Evaluarea și redepunerea

Evaluarea generează un alt tip de nevoie de sprijin. Applicantii pot avea nevoie de ajutor pentru a înțelege Evaluation Summary Report (ESR), pentru a diferenția observațiile minore de problemele de fond și pentru a decide dacă redepunerea este justificată. În mai multe programe au existat propuneri evaluate bine, dar rămase fără finanțare din cauza bugetului disponibil în apelul Horizon Europe. Astfel de situații pot fi deosebit de demotivante și pot crea impresia că sunt necesare doar modificări minore.

Sprijinul NCP poate include analiza ESR, clarificarea observațiilor evaluatorilor și orientarea privind redepunerea. Totuși, redepunerea nu ar trebui considerată automat următorul pas. În unele cazuri sunt necesare schimbări mai profunde: revizuirea conceptului, consolidarea consorțiului, o logică de impact mai clară, sprijin instituțional mai bun sau alegerea unui alt instrument.

Valoarea sprijinului NCP în această etapă constă, astfel, nu doar în explicarea evaluării, ci și în susținerea unei decizii realiste privind dacă, cum și când merită redepusă propunerea.

3.5. Implementarea, exploatarea și participarea viitoare

Obținerea finanțării nu înseamnă că dificultățile dispar. Unele devin mai vizibile în etapa de implementare a proiectului.

Problemele pot privi relația dintre parteneri, modificările în consorțiu, bugetul, raportarea, aspectele juridice și financiare, managementul riscurilor sau sprijinul administrativ și logistic oferit de instituție. În WIDERA, de exemplu, managerii și coordonatorii de proiect s-au adresat tot mai frecvent NCP-ului pentru probleme legate de parteneri și modificări bugetare.

Chestionarul din 2025 confirmă interesul pentru această etapă: 62,2% dintre respondenți au indicat sprijinul pentru implementarea proiectelor drept resursă utilă, la același nivel cu interesul pentru studii de caz și exemple de succes.

După finalizarea proiectului apar alte nevoi: valorificarea rezultatelor, proprietatea intelectuală, continuarea parteneriatelor, menținerea infrastructurilor sau serviciilor dezvoltate și integrarea rezultatelor în strategia instituțională. Această etapă se leagă direct de motivația de la începutul parcursului. Atunci când proiectul este integrat într-o strategie mai largă, rezultatele și capacitățile dezvoltate au șanse mai mari să fie menținute și valorificate.

Participarea competitivă depinde nu doar de calitatea propunerii, ci și de calitatea deciziilor, capacităților, parteneriatelor și sprijinului instituțional care o preced și o urmează.

4. Provocări recurente ale participării

Analiza pe programe și ani arată că dificultățile întâmpinate de aplicanți nu sunt, de regulă, izolate și nici specifice unui singur instrument Horizon Europe. Ele reapar în forme diferite și se combină frecvent între ele (Anexa 2).

Pentru analiza din acest capitol, provocările sunt grupate în cinci categorii: alegerea oportunității și calitatea participării; capacitatea instituțională; parteneriatele și contextul Widening; complexitatea și dificultățile procedurale; precum și așteptările și limitele sprijinului NCP. Această grupare nu presupune că problemele sunt independente. Dimpotrivă, o capacitate instituțională redusă poate afecta call fit-ul, pregătirea propunerii și implementarea; vizibilitatea internațională redusă poate limita accesul la consorții; iar respingerile repetate într-un context foarte competitiv pot contribui la demotivare.

4.1. Alegerea oportunității, call fit și calitatea propunerii

Una dintre cele mai persistente dificultăți este evaluarea realistă a compatibilității dintre apel, ideea de proiect, profilul applicantului și capacitatea organizației (call fit). Aplicanții pornesc uneori de la o idee existentă și caută un apel care pare apropiat tematic. Riscul este ca potrivirea să fie doar parțială, mai ales atunci când atenția se concentrează pe titlul topicului sau pe câteva cuvinte-cheie și nu pe ansamblul cerințelor.

Problema se manifestă diferit între programe. În proiectele colaborative din Pilonul II, call fit-ul este adesea mai dificil de evaluat deoarece topicurile combină domeniul tematic cu expected outcomes, impact, tipul de acțiune, nivelul de maturitate și cerințe privind consorțiul; simpla apartenență la domeniul tematic al unui cluster nu este suficientă. În WIDERA, compatibilitatea trebuie analizată împreună cu obiectivul instituțional al instrumentului și configurația consorțiului. În ERC, interesul pentru grant nu înseamnă automat că profilul cercetătorului este suficient de

matur, iar în EIC și EIE o idee valoroasă științific poate fi nepotrivită dacă nu răspunde logicii de inovare, maturizare științifică/tehnologică sau de piață.

Calitatea propunerilor rămâne, în paralel, o provocare transversală. Analizele Unității NCP indică dificultăți privind formularea obiectivelor, metodologia, legătura dintre rezultate și impact, criteriile de evaluare, implementarea, managementul riscurilor, bugetul și coerența generală.

Evaluarea adaugă un nivel suplimentar de incertitudine. Propuneri bine evaluate pot rămâne fără finanțare, iar observațiile evaluatorilor pot varia între depuneri succesive. De aceea, calitatea trebuie privită mai larg decât calitatea textului; ea depinde de concept, call fit, maturitatea applicantului, credibilitatea consorțiului și fezabilitatea implementării. Utilizarea instrumentelor AI poate îmbunătăți formularea și structura textului, dar nu rezolvă aceste probleme de fond.

În acest context,

rolul NCP este tot mai mult unul de orientare strategică: sprijinirea applicantului pentru a recunoaște când o idee este bine aliniată, când este nevoie de o re proiectare importantă, când alt instrument este mai potrivit sau când depunerea ar trebui amânată.

4.2. Capacitatea instituțională și research management

Una dintre problemele care apare recurent în materialele analizate este caracterul limitat sau inegal al sprijinului instituțional pentru participarea la Horizon Europe.

În cazurile și situațiile reflectate în analizele Unității NCP, participarea depinde adesea în mare măsură de inițiativa, experiența și rețelele individuale ale cercetătorilor, în timp ce funcțiile instituționale necesare pentru identificarea oportunităților, pregătirea propunerilor și implementarea proiectelor sunt slab dezvoltate sau fragmentate.

Analizele Unității NCP menționează în mod repetat situații în care abordarea instituțională a participării la Horizon Europe este limitată sau fragmentată: prioritățile și rolurile interne nu sunt întotdeauna clar definite, sprijinul juridic și financiar poate fi dificil de accesat, evaluarea internă a propunerilor nu este disponibilă în toate cazurile, iar solicitările apar uneori foarte târziu. În acest raport, prin abordare sau strategie instituțională nu se înțelege simpla publicare a apelurilor sau a informațiilor pe website, ci existența unor priorități, responsabilități și mecanisme interne care susțin pregătirea și implementarea proiectelor. Chestionarul din 2025 este compatibil cu existența unor astfel de nevoi: cererea ridicată pentru workshopuri, îndrumare financiară, sprijin pentru implementare și asistență individuală indică servicii care, în organizații cu structuri de sprijin mai dezvoltate, ar putea fi acoperite parțial de research managers, grant offices sau alte funcții interne.

Problema nu este doar administrativă. Research management include și orientarea strategică, identificarea oportunităților, dezvoltarea propunerilor, parteneriatele, bugetul, aspectele juridice și contractuale, implementarea, raportarea și valorificarea rezultatelor.

NCP-ul poate contribui la dezvoltarea acestor funcții prin formare, orientare și bune practici, în complementaritate cu capacitățile dezvoltate în interiorul organizațiilor aplicante.

4.3. Parteneriate, vizibilitate și contextul Widening

Accesul la parteneri și rețele internaționale reprezintă o dificultate recurentă, mai ales pentru organizațiile cu vizibilitate europeană redusă.

Problema este mai largă decât identificarea punctuală a unui partener pentru un apel. Ea ține de reputație, participarea în rețele, istoricul colaborărilor, vizibilitatea instituțională și capacitatea de a intra în consorții deja formate.

O parte dintre aceste dificultăți sunt deosebit de relevante în contextul Widening⁶, unde organizațiile se pot confrunta cu rețele mai puțin dezvoltate, capacitate instituțională inegală și resurse limitate de research management.

Chestionarul din 2025 reflectă parțial această situație. Dintre respondenții care au indicat rolurile avute în proiecte Horizon Europe, 61,6% au menționat rolul de partener, iar 19,5% rolul de coordonator. Această distribuție nu este reprezentativă pentru întreaga participare a României, dar este compatibilă cu nevoia exprimată de sprijin pentru acces la rețele, parteneriate și vizibilitate. Analizele MSCA și Cluster 2 indică, de asemenea, dificultăți privind atractivitatea instituțională, vizibilitatea și prezența în rețele europene.

Instrumentele suport dezvoltate de Unitatea NCP@UEFISCDI prin NCP-WIDERA.NET (aug. 2023-iulie 2026) au oferit oportunități de travel grants, brokerage, pre-screening, networking și expressions of interest. Acestea pot reduce anumite bariere, dar nu elimină diferențele structurale.

Contextul Widening nu reprezintă numai o constrângere. Unele apeluri din WIDERA și, în anumite cazuri, din Pilonul II creează oportunități explicite pentru implicarea organizațiilor din țările Widening, pentru dezvoltarea rețelelor și pentru consolidarea vizibilității internaționale. Experiența arată că organizațiile care folosesc activ aceste oportunități, participă în rețele europene și investesc în relații instituționale pot transforma statutul Widening într-un punct de intrare către colaborări mai stabile.

În același timp, competiția ridicată în instrumentele Widening înseamnă că și propuneri evaluate peste prag pot rămâne fără finanțare. Contextul Widening nu justifică propuneri slab pregătite, dar ajută la explicarea condițiilor structurale în care acestea sunt dezvoltate. Reducerea decalajelor de participare necesită, prin urmare, nu doar proposal-writing support, ci dezvoltarea pe termen lung a capacității instituționale, research management-ului, internaționalizării și rețelelor.

4.4. Complexitatea programului Horizon Europe, procedurile și fragmentarea sprijinului

Horizon Europe are o arhitectură complexă, cu programe, instrumente, parteneriate, misiuni, apeluri și cerințe transversale diferite. Pentru aplicanții experimentați, aceasta presupune un efort constant de actualizare; pentru noii veniți, navigarea prin program poate fi dificilă fără sprijin.

Complexitatea include diferențele dintre instrumente, modificările procedurilor și template-urilor, cerințele juridice și financiare, regulile privind datele, open science, etica, dimensiunea de gen, nivelurile de maturitate, comercializarea și cofinanțarea. La acestea se adaugă dificultăți administrative și procedurale privind Funding & Tenders Portal, eligibilitatea, bugetul, categoriile

⁶ https://rea.ec.europa.eu/horizon-europe-widening-who-should-apply_en

de cost, raportarea, grant amendments sau modificările în consorțiu. În anumite perioade au fost semnalate și întârzieri în primirea Evaluation Summary Reports (ESR), precum și nevoia de informare clară și timpurie privind mecanismele complementare de finanțare disponibile, acolo unde acestea sunt relevante.

Fragmentarea este vizibilă și în sistemul de sprijin. Aplicantul poate avea nevoie de NCP-ul tematic, NCP Legal & Financial, structurile proprii organizației, alte servicii sau instituții naționale și de clarificări la nivel european. Atunci când traseele de direcționare nu sunt clare, pot apărea întârzieri și confuzie privind responsabilitatea. NCP-ul poate explica regulile aplicabile, poate clarifica opțiunile disponibile și poate orienta aplicantul către actorul competent. Pentru aspectele care necesită interpretări juridice obligatorii, decizii privind cofinanțarea sau intervenția serviciilor juridice și financiare ale organizației, soluționarea aparține structurilor care au mandatul și competența corespunzătoare.

Un sprijin eficient presupune, prin urmare, nu doar expertiză, ci și responsabilități bine definite și trasee de direcționare suficient de clare.

4.5. Așteptările față de NCP și condițiile unui sprijin sustenabil

Pe măsură ce nevoile aplicanților au devenit mai complexe, au crescut și așteptările față de serviciile NCP.

Aplicanții solicită tot mai frecvent orientare personalizată, feedback pe propuneri, sprijin pentru găsirea partenerilor, interpretarea evaluărilor, redepunere și sprijin pentru probleme apărute în implementare. O parte dintre aceste solicitări reflectă nevoi reale și lipsuri în capacitatea instituțională sau în sistemul mai larg de sprijin.

Pe măsură ce cererea pentru sprijin personalizat crește, devine tot mai importantă clarificarea rolurilor și a contribuției specifice a fiecărui actor. NCP-ul poate informa, orienta, forma, facilita, oferi feedback și orienta aplicantul către actorul competent, în timp ce dezvoltarea conceptului, construirea consorțiului și managementul proiectului rămân responsabilități ale aplicantului și organizației.

Chestionarul din 2025 arată că aplicanții apreciază sprijinul practic și personalizat și au așteptări privind accesibilitatea, promptitudinea și coerența serviciilor. În răspunsurile deschise apare explicit și așteptarea privind accesul egal la servicii și resurse, fără percepția unui sprijin preferențial. Serviciile Unității sunt deschise comunității prin website, resurse publice, formulare de solicitare a sprijinului și adrese de contact dedicate, iar accesul trebuie asigurat în mod transparent și echitabil. În același timp, nivelul de sprijin personalizat trebuie raportat la natura solicitării și la capacitatea reală a serviciului NCP.

Un model sustenabil are, așadar, nevoie de niveluri și standarde clare ale sprijinului, astfel încât serviciile personalizate să poată fi oferite coerent, transparent și echitabil. Problema centrală nu mai este doar accesul la informație, ci capacitatea de a transforma informația într-o participare strategică, bine pregătită și sustenabilă.

5. Elemente comune și diferențe între programe

Multe dintre dificultățile identificate prin practica NCP apar în mai multe componente Horizon Europe. Forma lor concretă diferă însă în funcție de logica programului, tipul de applicant, nivelul de maturitate și modul de participare.

Aceeași nevoie poate însemna lucruri diferite de la un instrument la altul. Sprijinul pentru pregătirea unei aplicații ERC, de exemplu, are altă logică decât sprijinul pentru un proiect colaborativ din Pilonul II, pentru un instrument EIC sau pentru o acțiune WIDERA. În mod similar, accesul la parteneri este esențial pentru unele instrumente și mult mai puțin relevant pentru altele.

Analiza comparativă indică, astfel, existența unui nucleu de probleme comune, dar și a unor nevoi specifice programelor și tipurilor de instrumente. Această distincție este importantă pentru modelul viitor al serviciilor NCP: anumite standarde pot fi comune, dar conținutul sprijinului trebuie adaptat.

5.1. Provocări comune mai multor programe

În pofida diferențelor dintre instrumente, mai multe dificultăți apar în majoritatea programelor analizate.

O primă problemă comună este alegerea oportunității potrivite. Pentru noii veniți, rămân importante orientarea în program și înțelegerea instrumentelor și regulilor de bază. Pentru aplicanții mai experimentați, dificultatea se deplasează către evaluarea realistă a call fit-ului, readiness-ului și capacității organizației de a susține o aplicație competitivă.

Calitatea propunerii reprezintă o altă nevoie transversală. În forme diferite, apar dificultăți privind obiectivele, metodologia, impactul, criteriile de evaluare, implementarea și coerența generală a propunerii. Chestionarul din 2025 confirmă importanța sprijinului practic pentru dezvoltarea aplicațiilor.

Sprijinul instituțional limitat sau inegal apare, de asemenea, în mai multe dintre materialele analizate. Absența sau dezvoltarea insuficientă a unor funcții precum orientarea strategică, research management, sprijinul juridic și financiar, internal review sau implicarea timpurie a organizației poate afecta atât pregătirea, cât și implementarea proiectului.

Vizibilitatea internațională și accesul la rețele constituie o dificultate recurentă, în special pentru instrumentele colaborative. Matchmaking-ul, expressions of interest și promovarea profilurilor pot îmbunătăți accesul la oportunități, dar nu pot înlocui relațiile europene construite pe termen lung.

În practica mai recentă apare și demotivarea după respingeri repetate, asociată cu efortul ridicat necesar pregătirii propunerilor, competiția intensă, dificultățile privind consorțiile și sprijinul instituțional insuficient. În plus, nevoia de sprijin nu se oprește la depunere. Interpretarea rezultatelor evaluării, decizia privind redepunerea și dificultățile de implementare arată că pentru o parte dintre aplicanți și beneficiari ciclul de sprijin este mai lung.

5.2. Profiluri specifice ale programelor

Dincolo de problemele comune, fiecare program generează nevoi specifice.

ERC pune accentul pe maturitatea științifică a applicantului și a proiectului. Ambiția și caracterul ground-breaking al ideii, poziționarea față de state of the art, independența cercetătorului, CV-ul și

track record-ul trebuie analizate împreună. Awareness-ul poate crește fără ca readiness-ul să evolueze în același ritm. Rolul NCP este relevant mai ales pentru înțelegerea criteriilor, evaluarea momentului potrivit pentru aplicare și orientarea realistă.

MSCA combină dimensiunea individuală, instituțională și de rețea. Dificultățile privesc proposal design, relația dintre candidat, supervisor și instituția gazdă, atractivitatea organizației și, în instrumentele colaborative, accesul la parteneri. Rămân importante și analiza evaluărilor și decizia de redepunere.

Clusterul 2 presupune adesea transformarea unei expertize disciplinare sau interdisciplinare într-un răspuns complet la un topic amplu și complex. Nevoile s-au deplasat către interpretarea topicului, construirea unui consorțiu credibil, proposal writing avansat, impact și vizibilitate internațională.

Clusterul 6 evidențiază dificultăți privind motivația de participare, call fit-ul, corelarea expertizei cu topicul, accesul la parteneri și solicitările tardive de sprijin. Pentru proiectele colaborative, integrarea într-un consorțiu relevant este esențială.

EIC și **EIE** aduc în prim-plan relația dintre cercetare, inovare, piață și dezvoltarea ecosistemelor. Aplicantii trebuie să identifice instrumentul potrivit, să evalueze maturitatea soluției și să construiască o logică credibilă de dezvoltare și valorificare, inclusiv din perspectiva potențialului de comercializare/scalare pe piețe globale. Diversitatea și schimbările frecvente ale instrumentelor cresc nevoia de orientare specializată.

EIT are o logică diferită de cea a granturilor clasice, fiind construit în jurul Knowledge and Innovation Communities și al relației dintre educație, cercetare, business și antreprenoriat. Nevoia principală este orientarea în ecosistem și direcționarea către oportunitățile și actorii relevanți.

Widening Participation & Strengthening the ERA are o dimensiune instituțională mai pronunțată. Problemele privesc research management, dezvoltarea rețelelor, call fit-ul, cofinanțarea, implementarea și sustenabilitatea schimbărilor instituționale. În 2025-2026, solicitările au venit tot mai frecvent și din partea coordonatorilor și managerilor proiectelor finanțate, ceea ce indică extinderea nevoii de sprijin către întregul ciclu al proiectului.

5.3. Diferențe între tipurile de instrumente

Dincolo de delimitarea pe programe, tipul instrumentului influențează direct natura sprijinului necesar.

În instrumentele centrate pe individ, precum ERC și anumite acțiuni MSCA, accentul cade pe profilul cercetătorului, maturitatea profesională, calitatea ideii și relația cu instituția gazdă. Sprijinul NCP poate fi mai personalizat și orientat către eligibilitate, readiness, criterii de evaluare.

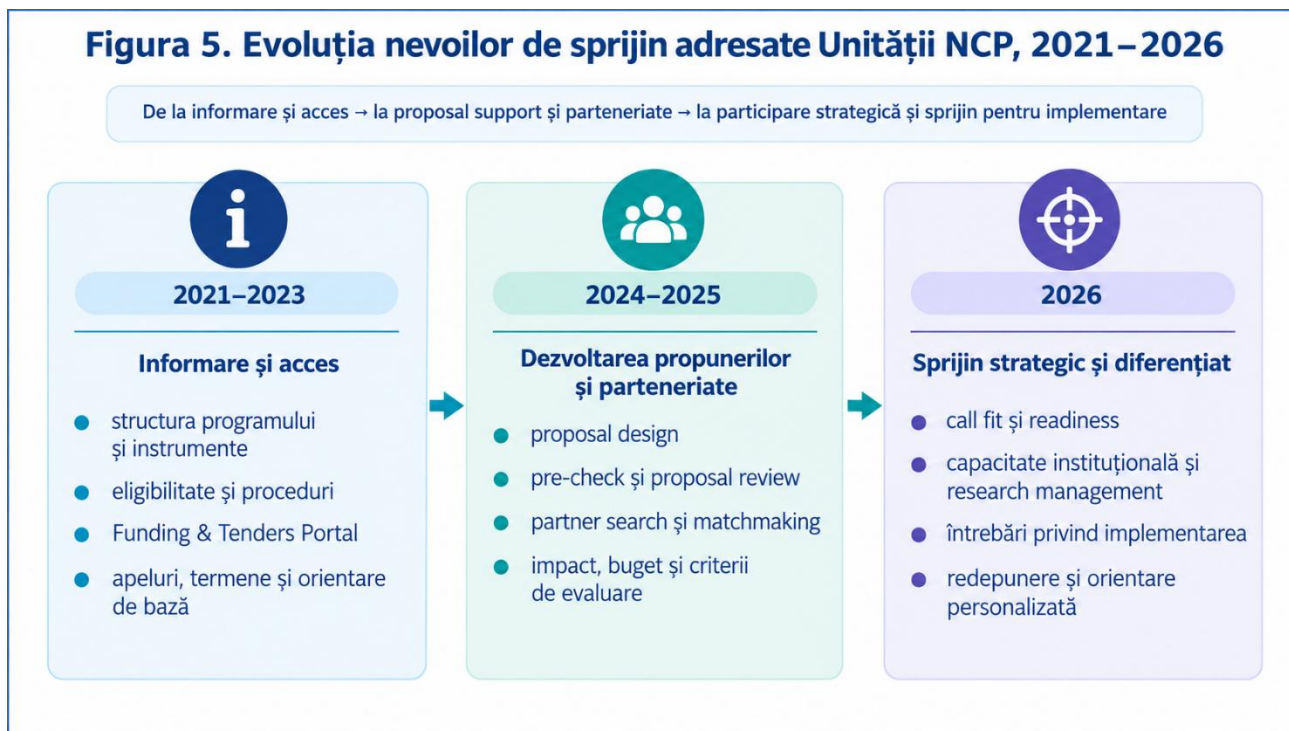
În proiectele colaborative apar dificultăți suplimentare, de exemplu identificarea partenerilor, complementaritatea expertizei, distribuirea rolurilor, guvernanta și gestionarea relațiilor. Calitatea depinde de coerența întregului consorțiu, iar rolul NCP este mai ales unul de orientare și facilitare.

Există diferențe și în funcție de tipul de rezultat urmărit. Instrumentele de cercetare pun accentul pe calitatea și relevanța științifică; cele de inovare pe maturitatea soluției, utilizatori, piață și scalare; instrumentele de ecosistem pe relațiile dintre actori și sustenabilitatea colaborării; iar WIDERA, în multe cazuri, pe dezvoltarea și transformarea instituțională.

Prin urmare, serviciile NCP nu pot fi organizate numai după program. Ele trebuie să țină seama și de tipul de instrument și de schimbarea pe care acesta urmărește să o finanțeze.

5.4. Evoluția nevoilor și implicațiile pentru modelul de sprijin

Comparația perioadei 2021-2026 arată o schimbare treptată a tipului de sprijin solicitat Unității NCP (Fig. 5).

Evoluția reflectă maturizarea nevoilor de suport, de la acces și orientare în program la optimizarea propunerilor și participarea strategică.

În prima etapă, accentul a fost pus în principal pe informare și acces: structura Horizon Europe, eligibilitate, apeluri, Funding & Tenders Portal și proceduri. Pe măsură ce familiarizarea cu programul a crescut, solicitările s-au orientat către proposal design, interpretarea criteriilor, pre-check, impact, consorții, matchmaking, aspecte juridice și financiare, analiza ESR și redepunere.

În 2025-2026, nevoile au devenit mai selective și mai strategice. Apar mai frecvent întrebări privind readiness-ul, potrivirea cu apelul, oportunitatea depunerii, capacitatea instituțională, parteneriatele și problemele de implementare. Această evoluție poate fi asociată atât cu familiarizarea treptată a comunității cu programul, cât și cu activitatea susținută de informare și diseminare.

Această schimbare influențează și natura muncii NCP. Informația generală poate fi oferită unui număr mare de persoane, în timp ce orientarea strategică, analiza unei propuneri sau interpretarea unui ESR necesită mai mult timp și interacțiune individuală. Cu cât serviciile sunt mai personalizate, cu atât devin mai intensive în resurse și mai dificil de oferit uniform.

De aceea, modelul de sprijin trebuie să combine standardizarea și diferențierea. Pot fi comune standardele privind accesibilitatea, timpul de răspuns, call fit, proposal pre-check, direcționare, confidențialitate și feedback, dar conținutul sprijinului trebuie adaptat programului, instrumentului și nivelului de pregătire al applicantului.

Modelul potrivit nu este „același serviciu pentru toți”, ci un cadru comun de calitate, aplicat diferențiat în funcție de instrument, experiență și maturitatea applicantului. Această direcție este susținută și de chestionarul din 2025, în care respondenții au cerut formate de sprijin adaptate atât aplicanților aflați la început, cât și celor cu experiență care au nevoie de sprijin mai aplicat și specializat.

Volumul și diversitatea acestor servicii sunt documentate și prin indicatorii de activitate ai Unității pentru perioada 2021-iunie 2026, care includ solicitări directe, materiale de sprijin, întâlniri de proposal design, proposal review, activități de matchmaking, networking și dezvoltarea expertizei NCP. Aceste date completează analiza calitativă prezentată în acest capitol.

6. Rolul NCP într-un model de responsabilitate partajată

Analiza problemelor recurente arată că participarea la Horizon Europe depinde de contribuția mai multor actori. Unele dificultăți pot fi abordate direct prin servicii NCP bine organizate, altele necesită în principal acțiunea applicantului, a organizației sau a actorilor competenți la nivel național ori european.

Clarificarea responsabilităților nu urmărește deplasarea responsabilității de la un actor la altul, ci identificarea contribuției specifice prin care fiecare nivel poate susține o participare mai competitivă și sustenabilă.

Prin urmare, întrebarea nu este numai „ce sprijin poate oferi NCP-ul?”, ci și „cine are responsabilitatea principală pentru problema respectivă?”.

6.1. Informare, orientare și dezvoltarea capacității

Informarea și clarificarea sunt printre funcțiile directe ale NCP. Serviciul NCP poate explica structura Horizon Europe, instrumentele și tipurile de acțiuni, condițiile de participare, eligibilitatea, structura apelurilor, procesul de evaluare și utilizarea Funding & Tenders Portal și poate orienta aplicanții către documentele relevante.

Dincolo de informarea de bază, NCP-ul poate oferi orientare strategică privind compatibilitatea dintre profilul applicantului, ideea de proiect și apel. Aceasta include discutarea call fit-ului, readiness-ului, a alternativelor și, atunci când este justificat, a oportunității amânării unei depuneri. Această orientare are caracter consultativ și nu reprezintă o pre-evaluare oficială. NCP-ul poate oferi o opinie informată, dar nu poate garanta că aceasta va coincide cu evaluarea experților sau că propunerea va obține finanțare. Decizia finală privind depunerea propunerii rămâne în responsabilitatea applicantului.

NCP-ul contribuie și la dezvoltarea competențelor prin workshopuri, traininguri, ghiduri, checklist-uri, peer learning, mock interviews și sprijin pentru înțelegerea criteriilor și a Evaluation Summary Reports. Acest tip de intervenție trebuie să urmărească autonomia applicantului. Scopul sprijinului este dezvoltarea capacității applicantului de a pregăti o propunere mai bună, nu pregătirea propunerii în locul său.

6.2. Proposal support, parteneriate și direcționare

Sprijinul personalizat poate include pre-check, feedback asupra structurii și conformității propunerii, semnalarea unor lacune și orientare privind redepunerea. El trebuie însă delimitat de proposal writing și de dezvoltarea conținutului științific în locul aplicantului.

În zona parteneriatelor de proiect (consorții), NCP-ul poate promova expressions of interest și partner searches, indica brokerage events și platforme de matchmaking, facilita contacte și contribui la vizibilitatea organizațiilor. Selectarea partenerilor, negocierea rolurilor și construirea consorțiului rămân însă în responsabilitatea aplicantului și a partenerilor implicați.

O parte importantă a rolului NCP este și direcționarea. Pentru aspecte juridice și financiare, audit, cofinanțare, grant amendments, implementare sau alte probleme aflate în competența unor servicii specializate, rolul NCP este de a identifica și indica rapid actorul competent.

O direcționare eficientă presupune contacte funcționale și evitarea situațiilor în care aplicantul nu are o cale clară de soluționare. Acolo unde este posibil, direcționarea ar trebui să includă un contact actualizat și un mecanism simplu de verificare că solicitarea a ajuns la structura competentă. Facilitarea este o funcție importantă a NCP, dar nu presupune preluarea responsabilității actorului către care aplicantul este orientat.

6.3. Probleme care necesită intervenția mai multor niveluri

O parte dintre dificultățile observate necesită intervenții care depășesc nivelul unui singur serviciu sau actor.

La nivel instituțional, acestea includ situații în care abordarea instituțională este limitată sau fragmentată, funcțiile de research management sunt insuficient dezvoltate, iar accesul la sprijin juridic, financiar sau de implementare este inegal. NCP-ul poate semnala aceste probleme, oferi training și bune practici și contribui la dezvoltarea capacității. Deciziile privind organizarea internă și alocarea resurselor aparțin însă organizației.

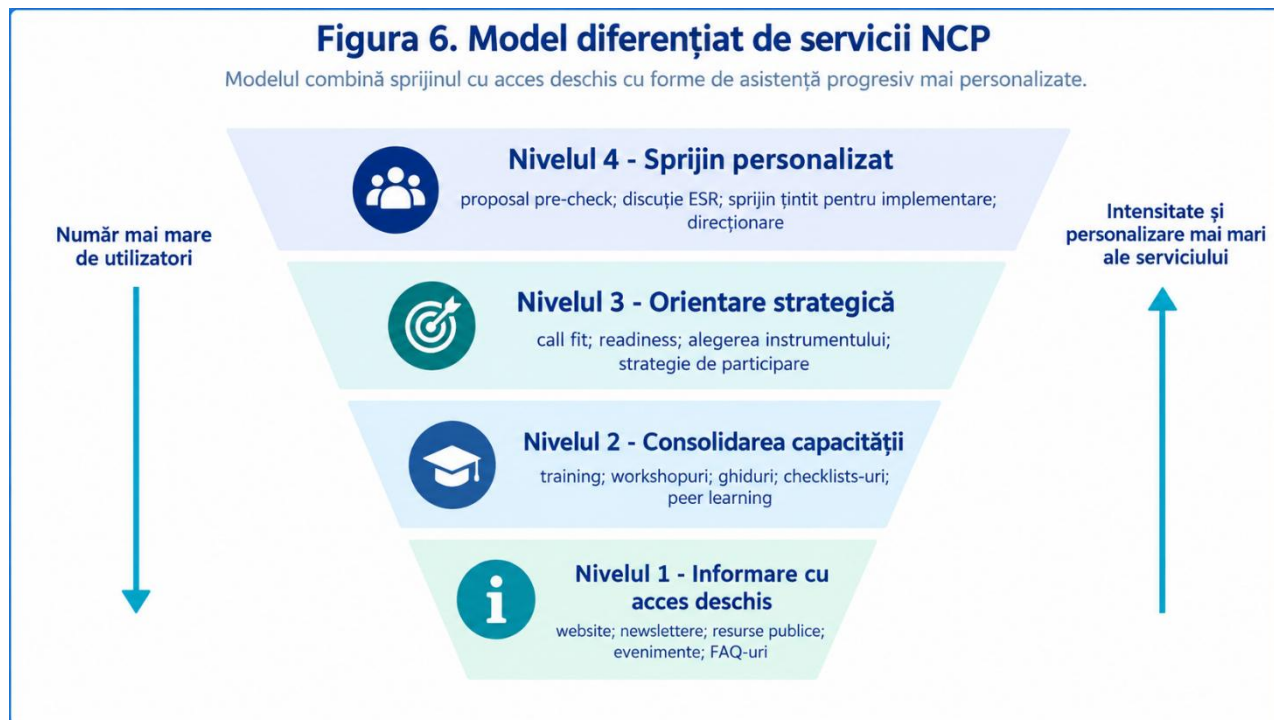
Alte aspecte țin de nivelul național sau european, precum cofinanțarea, coordonarea instrumentelor de sprijin, complementaritatea dintre diferite surse de finanțare, procedurile programului, platformele IT, calendarul, bugetele apelurilor sau unele elemente ale procesului de evaluare. În aceste situații, NCP-ul poate identifica și documenta nevoia de clarificare, poate solicita informații și poate transmite feedback către actorul competent, fără a avea autoritatea de a modifica regulile sau deciziile respective.

Această distribuție a rolurilor nu reduce responsabilitatea niciunuia dintre actori. Ea arată că participarea competitivă depinde de contribuții complementare: aplicantul pentru idee și decizia de participare; organizația pentru capacitatea instituțională; NCP-ul pentru informare, orientare, dezvoltarea capacității, facilitare și direcționare; iar celelalte niveluri pentru aspectele aflate în mandatul lor.

Clarificarea responsabilităților nu diminuează rolul NCP. Dimpotrivă, îl face mai clar și mai sustenabil.

6.4. Un model diferențiat de sprijin

Pe baza problemelor identificate, serviciile NCP pot fi organizate pe niveluri, în funcție de nevoia și maturitatea aplicantului (Fig. 6). Această diferențiere răspunde și profilului mixt observat în chestionarul din 2025: o parte dintre respondenți nu aplicaseră anterior, în timp ce alții aveau deja experiență de depunere sau de implementare a proiectelor Horizon Europe.

Un astfel de model permite utilizarea mai eficientă a resurselor și direcționarea sprijinului intensiv către situațiile în care acesta poate produce cea mai mare valoare. Diferențierea serviciilor nu trebuie însă să limiteze accesul aplicanților aflați la început de drum sau al organizațiilor cu resurse interne mai reduse. Pentru aceștia trebuie menținută o cale clară și transparentă de acces la informare, orientare, capacity building și, atunci când este justificat, la forme de sprijin mai aprofundat.

6.5. Matricea responsabilităților

Tabelul 1. Matricea responsabilităților pentru sprijinul participării

Tip de problemă	Contribuție / responsabilitate principală
Lipsa informațiilor	NCP
Interpretarea apelului	NCP + aplicant
Compatibilitatea cu apelul	Aplicant + NCP
Calitatea propunerii	Aplicant / instituție, cu sprijin NCP
Conceptul științific	Aplicant
Research management	Instituție

Identificarea partenerilor	Aplicant / instituție, cu facilitare NCP
Construirea consorțiului	Aplicant
Aspecte juridice și financiare	Instituție + NCP Legal & Financial
Cofinanțare	Autoritatea / structura care gestionează mecanismul de cofinanțare
Implementarea proiectului	Beneficiar / instituție
Managementul consorțiului	Coordonator
Clarificarea cerințelor apelului / programului	NCP; pentru interpretări oficiale, Comisia Europeană / agenția executivă competentă
Bugetele apelurilor și designul programului	Comisia Europeană / nivelul european competent
Standarde și coordonare NCP	Coordonarea națională NCP / autoritatea responsabilă de sistemul NCP
Resursele și cadrul organizațional al serviciului NCP	Instituția gazdă, în cadrul responsabilităților sale organizaționale

Matricea arată că participarea la Horizon Europe este rezultatul contribuției mai multor actori, iar serviciul NCP este una dintre componentele acestui ecosistem. Eficiența sprijinului crește atunci când rolurile sunt clare și contribuțiile se completează.

Valoarea sprijinului NCP nu constă în a face mai mult în locul aplicantului, ci în a-l ajuta pe acesta și organizația sa să înțeleagă mai bine ce trebuie făcut, când și de către cine.

7. Practica NCP ca mecanism de învățare și feedback

Activitatea NCP generează nu doar servicii pentru aplicanți, ci și informații relevante despre modul în care Horizon Europe funcționează în practică.

Prin contactul repetat cu cercetători, organizații, beneficiari și coordonatori de proiecte, NCP-urile pot identifica dificultăți recurente privind interpretarea apelurilor, procedurile, capacitatea instituțională, accesul la parteneriate, implementarea proiectelor sau delimitarea responsabilităților. De asemenea, pot observa schimbări în comportamentul și motivația aplicanților.

Practica NCP include și experiența acumulată în rețelele europene de NCP și în proiectele de sprijin dedicate. Participarea la traininguri, întâlniri tematice, peer learning și activități comune cu NCP-uri din alte țări contribuie la dezvoltarea expertizei, la compararea problemelor întâlnite și la schimbul rapid de soluții și feedback cu rețelele europene și cu Comisia Europeană.

Strategia Unității NCP@UEFISCDI și analizele succesive de tip SWOT și gap analysis arată că astfel de semnale au fost deja utilizate pentru ajustarea serviciilor și priorităților de sprijin. Valoarea lor nu constă în reprezentativitate statistică, ci în capacitatea de a semnala probleme recurente care pot rămâne invizibile în datele agregate de participare. Pentru ca această experiență să fie utilă dincolo de soluționarea cazurilor individuale, semnalele trebuie diferențiate, validate, agregate și transmise într-o manieră structurată.

7.1. De la caz individual la problemă recurentă

Nu fiecare dificultate semnalată unui NCP indică o problemă mai largă de implementare. Unele situații țin de nevoia individuală de clarificare, de contextul unei anumite organizații sau de un caz izolat. Relevanța crește atunci când aceeași dificultate apare în mai multe interacțiuni, la organizații diferite, în mai mulți ani sau programe și produce efecte similare.

Pentru a evita generalizările excesive, semnalele pot fi analizate pe patru dimensiuni (Fig. 7):

Această clasificare nu trebuie să devină un exercițiu birocratic. Rolul ei este să ofere un prag minim de validare înainte ca o experiență operațională să fie transformată într-o concluzie mai generală.

7.2. Colectarea, validarea și agregarea semnalelor

În perioada analizată, informațiile privind dificultățile aplicanților au provenit din solicitări directe, întâlniri, workshopuri, analize anuale, documente comparative, chestionarul aplicanților, schimburile dintre NCP-uri și activitatea în rețelele europene NCP. Indicatorii de activitate ai Unității pentru 2021-iunie 2026 oferă context suplimentar privind volumul acestor interacțiuni. Pentru viitor, informațiile pot fi integrate într-un mecanism mai sistematic de feedback, care să permită urmărirea problemelor în timp și compararea lor între programe.

Pentru fiecare problemă pot fi înregistrate câteva elemente de bază: programul și etapa în care apare, sursa observației, frecvența aproximativă, factorii care par să contribuie la apariția ei, răspunsul NCP, evoluția în timp și nivelul la care poate fi abordată.

Este important ca evidențele, observațiile, interpretările și recomandările să rămână distincte. Faptul că mai mulți aplicanți solicită sprijin pentru găsirea partenerilor este o evidență; repetarea acestei solicitări în mai multe programe este o observație; concluzia că problema poate reflecta accesul redus la rețele este o interpretare care trebuie susținută și prin alte surse.

Această separare crește credibilitatea analizei și reduce riscul ca o interpretare plauzibilă să fie prezentată drept fapt demonstrat.

7.3. Utilizarea feedbackului și îmbunătățirea serviciilor

Prima utilizare a feedbackului colectat este internă, pentru dezvoltarea continuă a serviciilor NCP. Atunci când o problemă apare frecvent, Unitatea NCP poate adapta răspunsul prin actualizarea ghidurilor și FAQ-urilor, workshopuri, checklist-uri, mecanisme de pre-screening, îmbunătățirea direcționării sau ajustarea calendarului și tipului de servicii oferite.

Această logică este deja vizibilă în practica Unității NCP@UEFISCDI. Problemele privind calitatea propunerilor au condus la workshopuri și pre-check-uri, dificultățile de vizibilitate la matchmaking și promovarea expressions of interest, iar nevoile juridice și financiare la consolidarea direcționării către NCP-ul Legal & Financial. Sprijinul s-a extins, de asemenea, către analiza ESR, redepunere și, în unele programe, probleme de implementare. În acest sens, activitatea NCP poate funcționa ca un mecanism de învățare continuă, nu doar ca furnizare de informații. Această capacitate de a transforma experiența operațională în ajustarea serviciilor reprezintă una dintre dimensiunile maturizării funcției NCP@UEFISCDI.

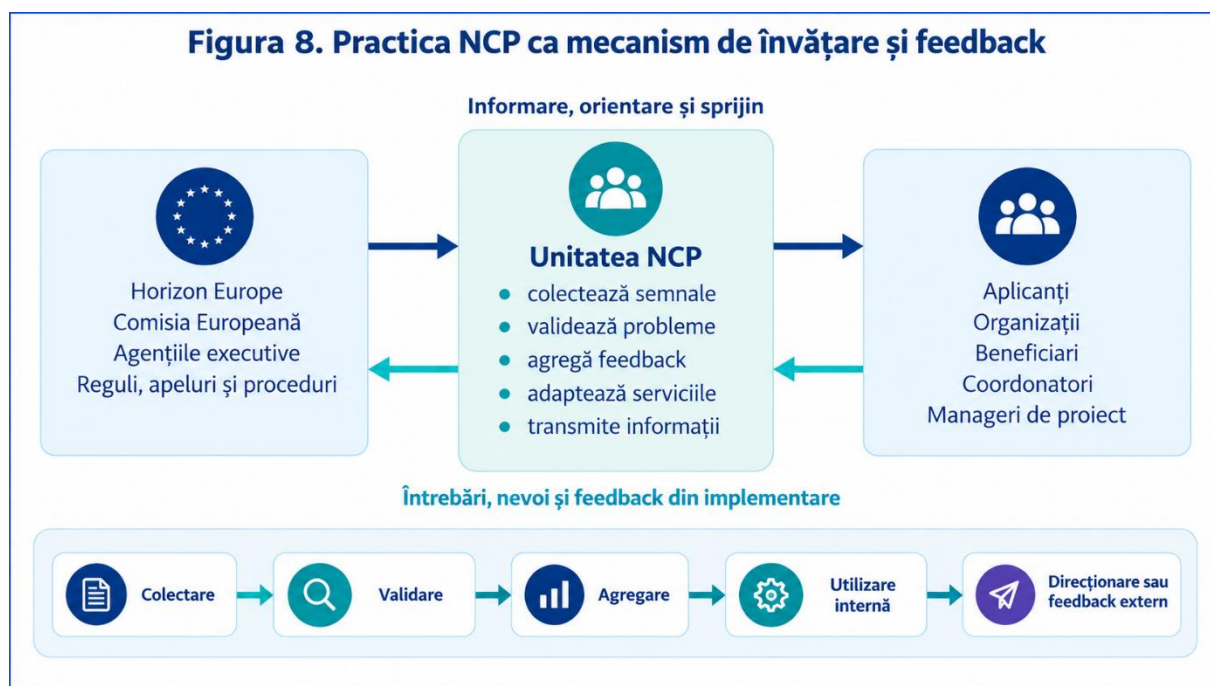
Atunci când problema depășește mandatul Unității NCP, feedbackul poate fi transmis către nivelul relevant. La nivel național, acesta poate privi nevoi de clarificare sau coordonare legate de research management, cofinanțare ori complementaritatea instrumentelor de sprijin. La nivel european, poate privi claritatea topicurilor, procedurile, platformele, schimbările frecvente sau alte probleme recurente.

Rolul NCP în acest proces este de a furniza observații agregate și documentate care pot informa deciziile actorilor competenți.

7.4. Confidențialitate, memorie instituțională și ciclul de învățare

Transformarea experienței NCP în feedback trebuie făcută fără a afecta încrederea aplicanților. Informațiile obținute în cadrul sprijinului oferit trebuie utilizate într-o manieră agregată și anonimată, astfel încât persoanele, organizațiile, propunerile sau consorțiile să nu poată fi identificate. Aceeași logică se aplică răspunsurilor deschise din chestionar și observațiilor rezultate din interacțiunile directe cu aplicanții și beneficiarii.

În același timp, informațiile trebuie păstrate într-o formă care să permită învățarea organizațională și compararea în timp. Un model simplu poate fi descris conform figurii 8.

Această abordare contribuie la memoria instituțională și reduce dependența de experiența individuală a unui anumit NCP.

În această logică, NCP-ul funcționează în două direcții:

program → NCP → applicant

applicant → NCP → program

A doua direcție este mai puțin vizibilă, dar poate avea o valoare importantă pentru învățarea și îmbunătățirea continuă a programului.

7.5. Tendințe emergente și implicații pentru FP10

Unele probleme observate mai recent merită urmărite separat, fără a fi încă tratate ca tendințe demonstrate.

Un exemplu este relația dintre competiția tot mai ridicată, volumul mare de propuneri și utilizarea instrumentelor generative de AI în pregătirea aplicațiilor. Observațiile Unității indică o percepție a competiției mai intense și, în paralel, utilizarea mai frecventă a AI pentru redactare. Dovezile disponibile nu permit însă stabilirea unei relații cauzale între cele două fenomene.

AI poate facilita redactarea și structurarea unui text, dar nu asigură un call fit mai bun, un concept mai solid, un consorțiu mai credibil sau o implementare mai bine pregătită. Din acest motiv, elementele de fond (readiness, calitatea conceptului, parteneriatele și fezabilitatea implementării) devin și mai importante.

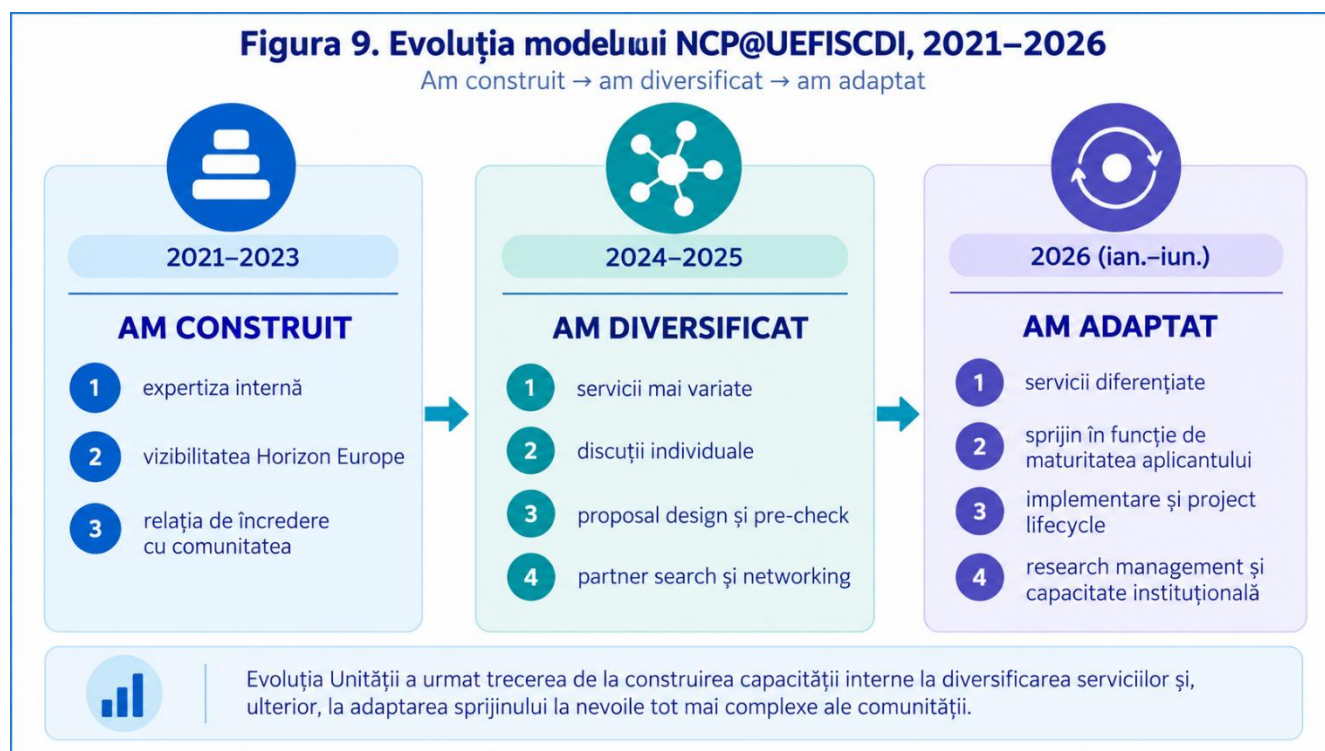
Pentru FP10, experiența Horizon Europe sugerează că funcția de feedback a NCP-urilor ar putea fi valorificată mai sistematic, prin categorii comune pentru clasificarea problemelor recurente, canale clare de feedback și schimburi mai structurate între rețelele NCP și Comisia Europeană. Aceasta nu ar transforma NCP-urile în organisme de evaluare a programului, ci ar utiliza mai eficient o sursă de informație care există deja în mod natural prin activitatea lor curentă. Practica NCP poate

completa statisticile de participare prin explicarea modului în care dificultățile apar și evoluează în experiența concretă a aplicanților și beneficiarilor.

8. Evoluția modelului NCP@UEFISCDI și direcția pentru FP10

Experiența perioadei 2021-2026 permite analizarea nu doar a nevoilor aplicanților, ci și a modului în care modelul de servicii NCP@UEFISCDI a fost construit și adaptat în timp.

Strategia Unității NCP a fost concepută încă din 2021 ca un document evolutiv. Planul de implementare prevedea dezvoltarea capacității interne și a relației cu comunitatea în 2021-2023, intensificarea serviciilor în 2024-2025 și evaluarea și rafinarea modelului începând din 2026 (Fig. 9). Etapa actuală reprezintă, prin urmare, o maturizare a modelului inițial, nu o renunțare la principiile sale.

8.1. 2021-2023: construirea expertizei și a încrederii

În 2021, UEFISCDI se afla în etapa de construire a unui model nou de servicii NCP. Pentru prima dată, organizația avea NCP-uri full-time pentru un program-cadru european de cercetare și inovare.

Prioritatea a fost dezvoltarea expertizei interne prin trainingurile Comisiei Europene, aprofundarea documentelor de program și participarea la rețelele europene. În paralel, a fost construită relația cu comunitatea prin informare, newslettere, evenimente și interacțiuni directe. Strategia Unității NCP urmărea dezvoltarea unui „NCP center of excellence”, bazat pe profesionalism, încredere, eficiență și eficacitate. Misiunea punea accentul pe „tailored guidance, support, and information”, iar una dintre valorile centrale era „Focus on the applicant”.

În 2022 și 2023, atenția s-a deplasat treptat către dificultățile aplicanților și organizațiilor: încrederea de a aplica, strategia instituțională, vizibilitatea internațională, proposal-writing support și sprijinul juridic și financiar.

În 2023, relațiile de încredere cu aplicanții apar deja ca punct forte al Unității NCP. În același timp, creșterea cererii de sprijin a pus o presiune tot mai mare asupra timpului disponibil al echipei și a făcut mai vizibilă nevoia de organizare și prioritizare a serviciilor.

Devine astfel vizibilă o primă provocare recurentă privind organizarea serviciului: pe măsură ce încrederea și utilizarea serviciului cresc, cresc și așteptările și cererea de sprijin.

8.2. 2024-2026: servicii mai specializate și sustenabilitatea modelului

În 2024-2026, dificultățile observate devin mai puțin legate de accesul de bază la informație și mai mult de motivația participării, call fit, nivelul de pregătire, rețelele internaționale, sprijinul instituțional, solicitările tardive și demotivarea după respingeri repetate.

În paralel, serviciile Unității NCP se extind. Informarea generală este completată prin orientare individuală, proposal design meetings, proposal review și pre-check, training, matchmaking, expressions of interest, networking și sprijin pentru evaluare și redepunere.

Această evoluție răspunde unei cereri reale și arată maturizarea relației cu comunitatea, dar ridică și problema modului în care serviciile personalizate pot fi oferite coerent, echitabil și sustenabil. Mai multe runde de feedback, revizuii detaliate și solicitări foarte apropiate de termenul-limită cresc intensitatea resurselor necesare pentru furnizarea sprijinului. Experiența acumulată arată că modelul nu poate fi extins nelimitat fără efecte asupra timpului, coerenței, accesului echitabil și calității.

Etapă următoare nu presupune reducerea sprijinului, ci o delimitare mai clară între sprijinul intensiv justificat și preluarea unor responsabilități care aparțin applicantului sau organizației.

8.3. De la „focus on the applicant” la „applicant empowerment” și responsabilitate partajată

Valoarea inițială „Focus on the applicant” rămâne relevantă, dar poate fi reinterpretată după experiența acumulată.

În etapa inițială, orientarea către applicant a însemnat accesibilitate, răspuns rapid, sprijin direct și construirea încrederii.

Într-un model matur, aceeași orientare trebuie să urmărească mai ales dezvoltarea capacității applicantului de a lua decizii informate, de a-și asuma responsabilitatea pentru participare și de a deveni mai autonom în pregătirea viitoarelor aplicații.

Această evoluție poate fi sintetizată prin două principii:

Applicant-centred support should not mean applicant substitution.

Capacity before dependency.

Această delimitare este compatibilă cu funcțiile descrise de Comisia Europeană⁷. Ghidul atribuie NCP-urilor roluri de informare, asistență, consiliere, training, signposting și cooperare; redactarea propunerii în locul applicantului nu este prevăzută între aceste funcții.

Participarea competitivă depinde, astfel, de responsabilități complementare. Applicantul răspunde pentru idee, conținut și decizia de participare; organizația pentru cadrul și capacitatea instituțională; NCP-ul pentru informare, orientare, dezvoltarea capacității, facilitare și direcționare; iar celelalte niveluri pentru aspectele aflate în mandatul lor.

Un model matur de sprijin nu transferă responsabilitatea către NCP, ci clarifică responsabilitatea fiecărui actor și întărește capacitatea acestuia de a o exercita.

8.4. Sustenabilitatea serviciului: acces echitabil, standarde profesionale și resurse

Ghidul Comisiei Europene subliniază principiile transparenței, accesului echitabil, independenței și imparțialității și prevede că resursele NCP trebuie să fie proporționale cu amploarea mandatului și dimensiunea comunității deservite.

Aceste principii au implicații directe pentru organizarea serviciilor oferite de NCP.

Pentru a asigura accesul echitabil și scalabilitatea, proposal support trebuie să aibă limite și standarde clare privind momentul solicitării, nivelul de detaliu, numărul de runde și termenele aplicabile.

La fel de importantă este disponibilitatea. Cerința de accesibilitate prin email și telefon în timpul programului de lucru stabilește un standard de profesionalism și continuitate, nu de disponibilitate nelimitată. Un serviciu sustenabil se bazează pe disponibilitate predictibilă în programul de lucru și pe păstrarea timpului necesar pentru actualizarea expertizei, fără a presupune disponibilitate permanentă înaintea termenelor-limită.

În același timp, organizarea serviciului NCP trebuie să țină seama de volumul și complexitatea mandatului. Dar creșterea resurselor NCP nu poate, singură, compensa lipsa capacității instituționale din organizațiile aplicante.

Un model sustenabil presupune complementaritate între serviciul NCP și funcțiile de research management dezvoltate în interiorul organizațiilor participante.

8.5. Performanța NCP și indicatorii adecvați

Strategia inițială a Unității NCP includea între rezultatele urmărite creșterea numărului de propuneri, îmbunătățirea ratei de succes și creșterea vizibilității internaționale. După cinci ani de experiență, relația dintre activitatea NCP și aceste rezultate trebuie formulată mai nuanțat.

NCP-ul poate influența nivelul de informare, dezvoltarea competențelor, alegerea apelurilor, pregătirea propunerilor, accesul la rețele și învățarea din evaluări. Nu controlează însă calitatea

⁷https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/guidance/ncp-guiding-principles_he_v2.0_en.pdf

științifică a ideilor, maturitatea aplicanților, resursele instituționale, configurația consorțiilor, intensitatea competiției, bugetele apelurilor sau rezultatul evaluării.

Performanța serviciilor NCP nu trebuie echivalată cu volumul finanțării Horizon Europe atrase la nivel național sau cu rata națională de succes. Aceste rezultate reflectă funcționarea întregului ecosistem de participare. Aceasta nu reduce responsabilitatea Unității NCP pentru calitatea propriilor servicii, care trebuie evaluată prin indicatori clari privind accesibilitatea, relevanța, calitatea și valoarea adăugată a sprijinului oferit.

Indicatorii de activitate (de exemplu, evenimente, newslettere, solicitări, materiale, întâlniri sau propuneri verificate) rămân utili pentru măsurarea volumului și acoperirii serviciilor. Ei pot fi însă completați cu indicatori privind timpul de răspuns, satisfacția utilizatorilor, accesibilitatea, calitatea direcționării, actualizarea expertizei, utilitatea trainingurilor și capacitatea de a identifica și transmite probleme recurente.

Un model matur de evaluare a performanței trebuie să măsoare nu doar cât de mult face NCP-ul, ci și cât de bine funcționează serviciul în aria pe care o poate influența.

8.6. Misiunea, viziunea și modelul matur pentru FP10

Pe baza experienței din perioada 2021-2026, misiunea Unității NCP ar putea evolua către:

Unitatea NCP@UEFISCDI sprijină participarea informată, strategică și competitivă a comunității românești la programul-cadru prin expertiză, orientare, training, dezvoltarea capacității, facilitarea colaborării și feedback privind implementarea, contribuind în același timp la autonomia aplicanților și la consolidarea capacității instituționale.

Viziunea poate fi formulată astfel:

Unitatea NCP@UEFISCDI să fie un centru național de expertiză de încredere, recunoscut pentru profesionalism, imparțialitate și calitatea serviciilor, care sprijină participarea strategică și sustenabilă, conectează aplicanții și organizațiile cu ecosistemul național și european și transformă experiența de implementare în învățare și îmbunătățire.

Tabelul 2. De la modelul 2021 la un model matur 2026-FP10

Modelul 2021	Model matur 2026-FP10
Construirea expertizei	Menținerea și aprofundarea expertizei
Awareness	Orientare strategică
Informare	Call fit și readiness
Focus on the applicant	Applicant empowerment
Prompt assistance	Standarde de servicii și acces echitabil
Proposal support	Capacity building și feedback în limite clare
Finding partners	Partner-search facilitation

Responsiveness	Responsiveness în limite sustenabile
Applicant success	Responsabilitate partajată pentru participare
Volumul activităților	Calitate, acoperire și valoare adăugată
NCP service delivery	Service delivery + feedback privind implementarea
„Go the extra mile”	Sprijin profesionist, echitabil și sustenabil

Această evoluție reflectă capacitatea UEFISCDI de a transforma experiența operațională acumulată în învățare organizațională, dezvoltarea serviciilor și adaptarea modelului de sprijin la nevoile în schimbare ale comunității.

Un serviciu NCP matur trebuie să se distingă prin calitatea și expertiza sprijinului, nu prin extinderea nelimitată a intervenției individuale.

9. Recomandări și implicații pentru perioada următoare

Experiența acumulată în perioada 2021-2026 arată că sprijinul pentru participarea la Horizon Europe trebuie să evolueze odată cu nevoile aplicanților, capacitatea organizațiilor și complexitatea programului.

Informarea și clarificarea regulilor rămân funcții importante, în special pentru noii veniți. Totuși, dificultățile observate mai recent indică o nevoie tot mai mare de orientare strategică, call fit și readiness, dezvoltarea capacității, acces la parteneriate, research management și sprijin pe parcursul unui ciclu mai larg al participării.

Recomandările care urmează sunt formulate pentru nivelurile asupra cărora analiza oferă o bază directă: aplicanții, organizațiile participante, Unitatea NCP@UEFISCDI și, într-o formă mai generală, proiectarea FP10.

9.1. Recomandări pentru aplicanți

Participarea trebuie să pornească de la o justificare strategică. Aplicarea nu ar trebui să fie determinată doar de existența unui apel. Aplicantul trebuie să clarifice obiectivul urmărit, maturitatea ideii, resursele disponibile și modul în care proiectul se integrează într-un parcurs științific, instituțional sau de inovare mai larg.

Call fit-ul trebuie evaluat înainte de investiția majoră în redactare. Topic-ul trebuie analizat în ansamblu (scope, expected outcomes and impacts, tipul de acțiune, condițiile specifice, consorțiul și nivelul de maturitate). O redactare bună nu poate compensa o potrivire slabă.

Pregătirea trebuie începută suficient de devreme. Construirea consorțiului, bugetul, verificarea cerințelor, contactarea NCP-ului și revizuirea propunerii trebuie planificate din timp.

Parteneriatele trebuie dezvoltate continuu. Networking-ul, vizibilitatea, participarea la rețele și colaborările internaționale nu ar trebui să înceapă abia după publicarea apelului.

Redepunerea trebuie să fie o decizie strategică. Feedbackul evaluatorilor trebuie analizat împreună cu modificările apelului, maturitatea ideii și posibilitatea reală de îmbunătățire.

Responsabilitatea pentru propunere rămâne la aplicant. Sprijinul NCP, al consultanților sau al instrumentelor AI poate ajuta procesul, dar nu transferă responsabilitatea pentru concept, metodologie, date, conținut, calitate sau confidențialitate.

Sprijinul extern trebuie să consolideze capacitatea applicantului, nu să o substituie.

9.2. Recomandări pentru universități, institute de cercetare și alte organizații aplicante

Integrarea Horizon Europe în abordarea instituțională. Inițiativa cercetătorilor rămâne esențială, iar sprijinul instituțional o poate completa prin priorități clare, acces la informații și expertiză, mecanisme de suport și condiții care permit pregătirea și implementarea proiectelor. Forma concretă poate varia de la o organizație la alta și trebuie să păstreze autonomia științifică și decizională a cercetătorilor.

Consolidarea funcțiilor de research management. Participarea sustenabilă beneficiază de existența unor funcții interne pentru identificarea oportunităților, dezvoltarea și evaluarea propunerilor, buget, sprijin juridic și financiar, project management, data management, etică, raportare, exploatare și networking. Forma organizațională poate varia, dar funcțiile trebuie să existe și să fie accesibile.

Asigurarea calității și continuității sprijinului. Instituțiile pot dezvolta internal review, peer review, proposal clinics și mecanisme pentru utilizarea lecțiilor din ESR-uri. Este important ca sprijinul să continue și după obținerea finanțării, prin grant preparation, implementare, raportare și valorificarea rezultatelor.

Dezvoltarea internaționalizării. Accesul la parteneri necesită investiții pe termen lung în vizibilitate, rețele și colaborări. Serviciile NCP pot facilita accesul la platforme, brokerage events, expressions of interest și contacte, dar relațiile internaționale se construiesc și se mențin în timp de către cercetători și organizații.

Consolidarea funcțiilor interne de sprijin. Proposal development, project management, sprijinul juridic și financiar și alte funcții de research management trebuie dezvoltate în complementaritate cu serviciile NCP, astfel încât fiecare actor să contribuie în aria sa de responsabilitate.

Organizațiile sunt mai bine poziționate pentru o participare competitivă și sustenabilă atunci când capacitatea de cercetare este susținută de condițiile organizaționale necesare pregătirii și implementării proiectelor.

9.3. Recomandări pentru Unitatea NCP@UEFISCDI

9.3.1. Actualizarea modelului strategic al Unității NCP

Strategia Unității NCP ar trebui revizuită pentru etapa finală Horizon Europe și pentru tranziția către FP10, păstrând orientarea către aplicant, expertiza, profesionalismul, încrederea și accesibilitatea,

dar introducând mai clar autonomia aplicantului, responsabilitatea partajată, accesul echitabil și sustenabilitatea serviciului.

9.3.2. Introducerea unui model diferențiat de servicii NCP

Serviciile de asistență și sprijin pot fi organizate pe niveluri: informare, capacity building, orientare strategică, proposal support și sprijin post-award și direcționare, în funcție de maturitatea și nevoia aplicantului. În acest model, call fit și readiness ar trebui utilizate mai sistematic pentru identificarea timpurie a situațiilor în care aplicarea este prematură sau insuficient aliniată.

9.3.3. Standardizarea proposal support și clarificarea cadrului de intervenție

Proposal pre-check-ul ar trebui să aibă reguli clare privind condițiile de acces, termenul minim înainte de deadline, nivelul feedbackului, numărul de runde, confidențialitatea și aspectele care rămân în afara rolului NCP. În același timp, trebuie menținută o delimitare explicită între feedback și consultanță. NCP-ul poate orienta, comenta și semnală lacune, fără a prelua redactarea sau dezvoltarea propunerii.

9.3.4. Menținerea expertizei și sustenabilității serviciului NCP

Timpul pentru studierea documentelor Comisiei, training, peer learning și actualizarea expertizei trebuie planificat explicit în activitatea echipei. Serviciul de sprijin NCP poate utiliza standarde privind timpul de răspuns, programul de lucru, functional mailboxes, back-up și termenele pentru proposal review, astfel încât disponibilitatea să rămână predictibilă și sustenabilă.

Volumul și tipul solicitărilor și timpul necesar diferitelor servicii ar trebui monitorizate periodic pentru a fundamenta prioritizarea și planificarea resurselor. O astfel de monitorizare poate susține decizii ulterioare privind organizarea serviciilor, instrumentele de lucru și resursele necesare, fără a presupune că extinderea resurselor NCP poate substitui dezvoltarea capacității instituționale a organizațiilor aplicante.

9.3.5. Consolidarea knowledge management și a feedbackului intern

Problemele recurente, soluțiile, traseele de direcționare, lecțiile învățate și evoluțiile specifice programelor ar trebui păstrate într-un sistem comun, care să susțină continuitatea și învățarea organizațională.

Obiectivul nu este extinderea continuă a serviciilor, ci construirea unui model clar, coerent și sustenabil, în care resursele sunt concentrate acolo unde pot produce cea mai mare valoare.

9.4. Aspecte de luat în considerare pentru FP10

Experiența Horizon Europe evidențiază câteva aspecte care pot fi relevante pentru proiectarea viitorului program-cadru.

În primul rând, simplificarea ar trebui să urmărească nu doar reducerea sarcinii administrative, ci și o mai mare claritate a instrumentelor, cerințelor și traseelor de participare. Complexitatea și fragmentarea cresc costul de orientare atât pentru noii veniți, cât și pentru participanții experimentați.

În al doilea rând, experiența ecosistemelor Widening sugerează că simplificarea procedurală nu este suficientă atunci când problema este capacitatea instituțională. Instrumentele pentru dezvoltarea

research management, internaționalizare și integrarea în rețele europene pot avea un rol important în susținerea unei participări mai competitive.

Mecanismele de partner search și networking ar putea fi, de asemenea, mai bine conectate și orientate către expertiză și complementaritate, fără a transfera însă către NCP responsabilitatea construirii consorțiilor.

În plus, experiența directă a NCP-urilor ar putea fi valorificată mai sistematic ca sursă de feedback privind implementarea, prin mecanisme simple pentru colectarea, compararea și transmiterea problemelor recurente.

Utilizarea AI în pregătirea propunerilor reprezintă o altă zonă care va necesita monitorizare și, probabil, orientări mai clare privind confidențialitatea, protecția datelor, proprietatea intelectuală și responsabilitatea asupra conținutului. În această etapă, raportul nu susține concluzii privind efectul AI asupra volumului sau succesului propunerilor.

Un alt aspect de urmărit pentru FP10 este continuitatea sprijinului după evaluare, în special pentru propunerile evaluate bine, dar nefinanțate din cauza bugetului disponibil. Este utilă diferențierea între propunerile care necesită o revizuire substanțială și cele pentru care evaluarea indică o calitate ridicată, dar finanțarea nu a fost posibilă în principal din cauza limitei bugetare a apelului. Pentru prima categorie, sprijinul poate viza revizuirea conceptului, a consorțiului sau a logicii de impact. Pentru a doua, pe lângă analiza oportunității unei redepuneri, pot fi explorate alte apeluri, mecanisme complementare existente și modalități de menținere a colaborărilor sau a activităților pregătitoare. NCP-ul poate documenta această nevoie și orienta aplicanții către oportunitățile relevante, fără a prelua responsabilitatea pentru finanțare. Relația dintre aceste nevoi și eventualele instrumente de sprijin pentru propuneri de calitate rămase nefinanțate merită analizată în proiectarea viitorului program.

Pentru FP10, provocarea este, astfel, nu doar simplificarea programului, ci crearea unor condiții care facilitează o participare mai bine pregătită, mai strategică și mai sustenabilă.

9.5. Priorități pentru perioada următoare

Tabel 3. Priorități pentru perioada următoare

Perioada	Priorități
Perioada rămasă din Horizon Europe	standardizarea proposal pre-check; clarificarea standardelor serviciului; instrumente de call fit și readiness; consolidarea mecanismelor de direcționare; protejarea timpului pentru expertiză; îmbunătățirea knowledge management și a indicatorilor de serviciu NCP; o nouă rundă de consultare a aplicanților, organizațiilor și stakeholderilor-cheie pentru actualizarea nevoilor și priorităților
Tranziția către FP10	revizuirea misiunii și viziunii Unității; operaționalizarea modelului diferențiat de servicii; consolidarea capacity building pentru NCP și aplicanți; pregătirea unor orientări privind AI; adaptarea instrumentelor și serviciilor la noul

	program; utilizarea rezultatelor unei consultări actualizate în pregătirea tranziției
FP10	consolidarea capacității instituționale; mecanisme mai bune de networking și partner search; simplificare și claritate; feedback privind implementarea; evaluarea serviciilor NCP prin indicatori de calitate și valoare adăugată

Recomandările pornesc de la ideea că participarea competitivă nu poate fi îmbunătățită prin intensificarea unui singur element al sistemului. Mai multe activități NCP nu pot compensa lipsa strategiei instituționale, capacitatea redusă de research management, rețelele slabe sau propunerile insuficient aliniate.

În același timp, dezvoltarea capacității organizațiilor nu elimină nevoia unor servicii NCP profesionale, accesibile și bine pregătite. Cele două niveluri trebuie să se completeze, nu să se substituie.

10. Concluzii

Prezentul raport a analizat dificultățile recurente întâmpinate de aplicanții la Horizon Europe prin prisma experienței acumulate de Unitatea NCP@UEFISCDI în perioada 2021-2026. Analiza nu urmărește să ofere o evaluare statistic reprezentativă a participării României, ci să identifice tipare recurente, să arate unde apar dificultățile și să clarifice nivelurile la care acestea pot fi abordate.

Una dintre cele mai clare evoluții observate este schimbarea naturii nevoilor aplicanților. În primii ani ai Horizon Europe, sprijinul s-a concentrat în mare măsură pe acces la informație, înțelegerea programului, eligibilitate și utilizarea Funding & Tenders Portal. Aceste nevoi rămân importante, în special pentru noii veniți, dar nu mai explică principalele dificultăți ale participării competitive.

În perioada mai recentă, centrul de greutate s-a deplasat către alegerea apelului potrivit, call fit și readiness, calitatea propunerii, accesul la parteneri, capacitatea instituțională, research management, implementare și demotivarea asociată respingerilor repetate și competiției ridicate.

Principala barieră nu mai este doar accesul la informație, ci capacitatea aplicanților și organizațiilor de a transforma informația într-o participare strategică, bine pregătită și sustenabilă.

Dificultățile identificate sunt interconectate. O alegere nepotrivită a apelului poate afecta întreaga propunere; sprijinul instituțional limitat poate contribui la pregătire tardivă și la dificultăți de implementare; vizibilitatea internațională redusă poate limita accesul la parteneri; iar respingerile repetate pot reduce disponibilitatea de a continua. Intervențiile punctuale sunt utile, dar nu pot rezolva singure probleme structurale.

Raportul arată că serviciile NCP reprezintă una dintre componentele care pot influența calitatea participării. Prin informare, orientare, formare, facilitare, feedback și conectarea aplicanților cu expertiza relevantă, NCP-ul poate contribui direct la o participare mai bine pregătită. Rezultatele finale depind însă de interacțiunea dintre aceste servicii, capacitatea aplicanților și organizațiilor, configurația consorțiilor și condițiile programului. De aceea, performanța serviciilor NCP nu trebuie

echivalată cu rata națională de succes sau cu volumul finanțării Horizon Europe atrase. Aceste rezultate depind de un ansamblu mult mai larg de factori.

O altă concluzie majoră este importanța capacității instituționale. Analizele succesive indică în mod repetat nevoi privind strategiile Horizon Europe, research management, sprijinul juridic și financiar, internal review, networking și continuitatea sprijinului după obținerea finanțării.

Participarea sustenabilă presupune complementaritate între serviciile NCP și capacitățile dezvoltate în interiorul organizațiilor aplicante. NCP-ul poate contribui la dezvoltarea acestora prin training, orientare și bune practici, dar participarea beneficiază atunci când organizațiile își dezvoltă și își exercită propriile funcții de sprijin.

Experiența perioadei 2021-2026 arată și maturizarea modelului NCP@UEFISCDI. De la construirea expertizei și a încrederii, serviciul a evoluat către forme de sprijin tot mai specializate și personalizate. Etapa următoare nu presupune însă extinderea nelimitată a intervenției individuale, ci consolidarea unui model mai clar, mai diferențiat și mai sustenabil.

Orientarea către aplicant trebuie să conducă la autonomie și capacitate, nu la substituirea responsabilității aplicantului sau a organizației sale.

Într-un mediu foarte competitiv, participarea trebuie privită mai strategic. Succesul sprijinului nu poate fi măsurat doar prin numărul de propuneri depuse. Uneori, o decizie bună poate însemna alegerea unui alt apel, amânarea depunerii, consolidarea profilului sau dezvoltarea parteneriatelor înainte de aplicare.

La fel, accesul la parteneriate trebuie înțeles ca o problemă de poziționare și internaționalizare pe termen lung, nu doar ca o nevoie punctuală de partner search. NCP-ul poate facilita accesul la rețele, dar nu poate crea în locul aplicantului reputația, încrederea și relațiile de colaborare necesare.

Practica NCP oferă și o sursă valoroasă de feedback privind implementarea programului Horizon Europe. Contactul direct cu aplicanții și beneficiarii permite identificarea unor blocaje, neclarități și nevoi emergente care pot rămâne invizibile în statisticile agregate. Atunci când aceste observații sunt colectate sistematic, validate și agregate, ele pot contribui la îmbunătățirea serviciilor și la învățarea din implementarea programului.

Pentru FP10, lecția principală este că un sistem performant de sprijin trebuie să combine accesul la informație cu orientarea strategică, dezvoltarea capacității, research management, networking, direcționare eficientă și feedback privind implementarea.

Participarea competitivă și sustenabilă nu se construiește prin substituirea responsabilității unui actor de către altul, ci prin consolidarea capacității fiecărui actor de a-și îndeplini propriul rol.

În această ecuație, rolul NCP este important și distinct: acela de interfață profesionistă între oportunitatea europeană și capacitatea comunității de a o transforma într-o participare strategică, competitivă și sustenabilă.

Anexa 1. Chestionar pentru aplicanții la Horizon Europe

Chestionar pentru aplicanții la Horizon Europe

Scop: Acest chestionar are scopul de a colecta feedback din partea aplicanților actuali sau potențiali privind gradul de familiarizare cu programul Horizon Europe și nevoile de sprijin în procesul de aplicare.

Date generale

1. **Tipul organizației dumneavoastră:**
 - ☐ Universitate
 - ☐ Institut de cercetare
 - ☐ Companie mare
 - ☐ IMM
 - ☐ ONG
 - ☐ Autoritate publică
 - ☐ Alt tip (vă rugăm să specificați): _____

I. Experiență și intenție de aplicare

1. **Experiență anterioară în aplicarea la Horizon Europe:**
 - ☐ Nu am aplicat niciodată
 - ☐ Am aplicat, dar nu am obținut finanțare
 - ☐ Am aplicat și am obținut finanțare
2. **În câte proiecte finanțate de Horizon Europe ați fost implicat?**
 - ☐ 0
 - ☐ 1-5
 - ☐ Peste 5
3. **Care este rolul dumneavoastră în proiectele Horizon Europe în care sunteți/ați fost implicat?**
(Bifați toate opțiunile care se aplică)
 - ☐ Coordonator de proiect
 - ☐ Work package leader
 - ☐ Task leader
 - ☐ Partener
 - ☐ Terță parte
 - ☐ Altul
4. **Intenționați să aplicați în viitor la apeluri HE?**
 - ☐ Da, în apelurile 2025-2026
 - ☐ Nu sunt sigur(ă)
 - ☐ Nu
5. **Dacă da, vă rugăm să indicați programul/programele la care doriți să aplicați:**
 - ☐ ERC
 - ☐ MSCA
 - ☐ Infrastructuri de Cercetare
 - ☐ Cluster 1. Sănătate
 - ☐ Cluster 2. Cultură, creativitate și societate favorabilă incluziunii
 - ☐ Cluster 3. Securitate civilă pentru societate
 - ☐ Cluster 4. Dezvoltarea digitală, industria și spațiul
 - ☐ Cluster 5. Climă, energie și mobilitate
 - ☐ Cluster 6. Alimente, bioeconomie, resurse naturale, agricultură și mediu
 - ☐ EIC/EIE
 - ☐ EIT
 - ☐ Widening Participation & ERA
 - ☐ Alte programe (vă rugăm să specificați)

II. Cunoștințe privind Horizon Europe

(Selectați nivelul de familiarizare: 1 – Scăzut, 2 – Bun, 3 – Foarte bun)

1. **Nivelul de înțelegere a structurii programului Horizon Europe:**
 - ☐ ☐ 1
 - ☐ ☐ 2
 - ☐ ☐ 3
2. **Familiarizarea cu portalul Funding & Tenders Opportunities:**
 - ☐ ☐ 1
 - ☐ ☐ 2

- ☐ 3
- 3. **Claritatea procedurii de depunere a propunerilor de proiecte în portalul Funding & Tenders Opportunities:**
 - ☐ 1
 - ☐ 2
 - ☐ 3
- 4. **Cunoașterea criteriilor de evaluare a proiectelor:**
 - ☐ 1
 - ☐ 2
 - ☐ 3

III. Sprijin și nevoi identificate

1. **Ați beneficiat de sprijin din partea unui NCP (National Contact Point/Punct Național de Contact)?**
(Selectați nivelul de sprijin primit: 1 – Deloc, 2 – Mediu, 3 – Foarte bun)
 - ERC
 - MSCA
 - Infrastructuri de Cercetare
 - Cluster 1. Sănătate
 - Cluster 2. Cultură, creativitate și societate favorabilă incluziunii
 - Cluster 3. Securitate civilă pentru societate
 - Cluster 4. Dezvoltarea digitală, industria și spațiul
 - Cluster 5. Climă, energie și mobilitate
 - Cluster 6. Alimente, bioeconomie, resurse naturale, agricultură și mediu
 - EIC/EIE
 - EIT
 - Widening Participation & ERA
 - Alte programe (vă rugăm să specificați)
2. **Ce tipuri de activități NCP considerați că v-ar ajuta cel mai mult?**
(Selectați toate opțiunile care se aplică)
 - ☐ Sesiuni de informare generale
 - ☐ Ghiduri și materiale explicative
 - ☐ Workshop-uri de elaborare/îmbunătățire a propunerii
 - ☐ Suport prin discuții individuale
 - ☐ Altele:

IV. Traininguri și resurse utile

1. **Ce tipuri de traininguri sau resurse v-ar ajuta cel mai mult în pregătirea unei propuneri Horizon Europe?**
(Selectați toate opțiunile care se aplică)
 - ☐ Ghiduri pentru înțelegerea criteriilor de eligibilitate și cerințelor de participare
 - ☐ Suport pentru creșterea vizibilității profilului applicantului
 - ☐ Workshopuri pentru îmbunătățirea calității propunerilor
 - ☐ Traininguri privind aspecte orizontale (Open science, gender, etică, citizen engagement, citizen science etc.)
 - ☐ Webinarii pentru clarificarea regulilor financiare
 - ☐ Suport implementare proiecte
 - ☐ Workshop-uri pentru exploatarea și valorizarea rezultatelor (inclusiv IPR)
 - ☐ Studii de caz și exemple de succes din proiecte anterioare
 - ☐ Alte traininguri și resurse

V. Sugestii și comentarii

1. **Ce sugestii aveți pentru îmbunătățirea suportului oferit aplicanților de către NCP HE?**
.....

VI. Dacă doriți să discutăm mai mult vă rugăm să ne furnizați adresa dumneavoastră de e-mail funcțională

.....

Notificare privind protecția datelor (GDPR)

Conform Regulamentului General privind Protecția Datelor (GDPR – Regulamentul UE 2016/679), informațiile colectate prin acest chestionar vor fi utilizate exclusiv în scopul analizării nevoilor Punctelor Naționale de Contact (NCP) și îmbunătățirii serviciilor oferite.

- Datele furnizate vor fi tratate confidențial și nu vor fi partajate cu terți fără consimțământul dumneavoastră.
- Puteți solicita oricând accesul, rectificarea sau ștergerea datelor dumneavoastră prin canalele oficiale de contact ale UEFISCDI și, după caz, prin contactarea responsabilului cu protecția datelor al instituției.
- Completarea chestionarului este voluntară, iar prin trimiterea răspunsurilor vă exprimați acordul pentru prelucrarea datelor conform prevederilor GDPR.

Anexa 2. Evoluția principalelor probleme observate în practica NCP, 2021-2026

Notă de interpretare: termenii utilizați în tabel (de exemplu, „frecvent”, „persistent”, „în creștere”, „în scădere” sau „mai vizibil”) descriu aprecieri calitative rezultate din sursele analizate și din practica NCP@UEFISCDI. Ei nu reprezintă frecvențe măsurate printr-un sistem uniform de monitorizare și nu trebuie interpretați ca estimări statistice la nivel național.

Temă	2021-2022	2023-2024	2025-2026	Observație privind perioada
Acces la informație	frecvent	în scădere	mai ales newcomers	mai puțin dominant în solicitările recente
Call fit / readiness	emergent	mai vizibil	frecvent	mai vizibil în analizele recente
Calitatea propunerii	persistent	persistent	persistent	prezentă pe întreaga perioadă
Parteneriate	persistent	persistent	persistent	prezente pe întreaga perioadă
Capacitate instituțională	emergent	mai vizibilă	recurentă	apare mai explicit în analizele recente
Research management	redus vizibil	în creștere	important	devine o temă mai vizibilă
Demotivare / redepunere	limitat	vizibil	frecvent	mai prezentă în perioada recentă
Implementare	redus	în creștere	tot mai vizibilă	apare mai frecvent în solicitările recente
Intensitatea serviciilor NCP personalizate	intern	mai vizibil	tot mai vizibilă	cererea devine mai complexă și mai intensivă